

Krepak korak naprej

Končno smo kot zadnji med jugoslovanskimi univerzitetnimi centri dobili svoje športno društvo. Po vsej Jugoslaviji najdemo na univerzah središča športnega dogajanja. V Zagrebu »Mladost«, v Sarajevu »Bosna«, v Beogradu in Skoplju »Student«. To so društva, ki so si ustvarila že trden položaj med študenti in se lepo afirmirala tudi zunaj predavalnice, inštitutov in laboratorijev. Sedaj smo bli po isti poti tudi mi, in čeprav kot zadnji, ustanovili svoje športno društvo — »Olimpija«.

Naše težnje po športnem društvu so našle na velik odmev. Študentje so mnogo govorili o novem imenu in tudi profesorji so pokazali precej zanimanja. Na raznih forumih, na Zvezi športov Slovenije, na Parizanu, na MLO, na Inštitutu za telesno vzgojo in drugod so nam obljubili pomoč. Vsi so menili, da je naša naloga težka, a vendar njuna.

Ze dolga leta govorimo in pišemo o tem, da bi bila telesna vzgoja naših študentov prepotrebna. Trkali smo na razna vrata in skoraj povsod smo našli na glava ušesa. Sedaj pa smo vendarle ustanovili svoje športno društvo in naša stremjenja se bodo lahko uresničila.

Študentje so že skoraj pozabili, kaj je telesna vzgoja, pozabili so, kaj je šport. Pred leti so zapustili šolske telovadnice in sedaj so le še gledalci na nogometnih tekmah. Le majhen — mnogo premajhen je procent tistih, ki jih vidimo na igriščih. Prav gotovo je v tem problemu ena izmed največjih nalog novega društva! Lahko rečemo, da je uvedba redne telesne vzgoje edina popolna rešitev.

Stopili smo v novo dobo športa na univerzi. Kmalu bomo lahko ugotavljali dobre in slabe strani naše Olimpije in prepričani smo, da bo do dobrih mnogo več. V enem smo si vsi edini — društvo mora pripeljati študentski šport na novo pot. In prav je, če mu želimo na tej poti mnogo uspehov.

Vlado Zlajpah

PRIHODNJA DVOJNA ŠTEVILKA IZIDE 5. MARCA

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

LETO V.

LJUBLJANA, 5. FEBRUARJA 1955

St. 3

LJUDSKA SKUPŠČINA SLOVENIJE JE SPREJELA LETOŠNJI PRORAČUN

MILIJARDO ZA POTREBE UNIVERZE

70 % VSEH NEGOSPODARSKIH INVESTICIJ ZA PROSVETO ODPADNE LETOS NA UNIVERZO. KREDITI ZA OBNOVO FASADE CENTRALNEGA UNIVERZITETNEGA POSLOPIJA. ZAČELO SE BO GRADITI NOVO POSLOPIJE MATEMATIČNO-PRIRODOSLOVNE IN FILOZOFSKE FAKULTETE. VIŠOKE DOTACIJE ŠTUDENTSKEM MENZAM. ŠE 130 MILIJONOV ZA GRADNJO ŠTUDENTSKEGA NASELJA.

Pred kratkim je Ljudska skupščina LRS sprejela predlog letošnjega republiškega proračuna, ki predvideva za Univerzo v Ljubljani velika denarna sredstva, približno za 16 odstotkov več, kot lansko leto. Pred sprejetjem proračuna sta o predlogu razpravljala tudi proračunska odbora obeh republiških zborov. Potrebe Univerze sta pred zborom tolmačila rektor Univerze dr. ing. Anton Kuželj in predsednik univerzitetnega sveta, profesor Boris Zihel. Ljudski poslanci so pokazali polno razumevanje za potrebe Univerze. Ker so nekatere postavke v proračunu nizke, soljudski poslanci predlagali, da se zato najdejo denarna sredstva v letošnjem proračunski rezervi republike. Tako je naša ljudska oblast ponovno dokazala veliko skrb za najvišjo slovensko učno usta novo,

Letošnji proračun predvideva za Univerzo skoraj 360 milijonov negospodarskih investicij, kar pomeni, kot smo že povedali, skoraj 70 odstotkov teh investicij v prosveto. Ta sredstva bodo uporabljena za obnovo fasade centralnega poslopija Univerze na Kongresnem trgu, ki že vidno propada, potem za obnovo fasade Univerzitetne knjižnice, manjša sredstva pa so namenjena tudi za dovršitev del na različnih fakultetah. 50 milijonov bo dovolj za začetek gradnje nove stavbe prirod-

slavne matematične in filozofske fakultete. Prav razveseljiva pa je za nas študente tista postavka v proračunu, ki predvideva nadaljevanje gradnje na Študentskem naselju. 130 milijonov, ki so za to namenjeni, bomo letos porabili za dokončanje del na III. in V. objektu, začela pa se bo tudi gradnja menze na naselju, ki mora biti lojena od vključno druge faze. Prav tako se bo iz teh sredstev letošnja univerzitetna proračuna nadaljevala tudi gradnja observatorija na Golovcu.

Posebni zneski so namenjeni tudi posameznim fakultetam.

Nærø-fjord na Norveškem

Na 3. strani:
Reportaža s prakse

Primorski festival

V teku so priprave za prvi festival primorskih študentov, ki bo organiziran v okviru praznovanja 10. obletnice ustanovitve prve slovenske vlade v Ajdovščini in 10. obletnice obojstvenosti. Sodelovali bodo študenti štirih primorskih okrajev. Festival bo trajal ves prvi teden meseca maja in bo v vseh glavnih centrih Primorske.

tam in samemu rektoratu. Rektorat bo lahko uporabil za nakup knjig, laboratorijskega materiala, aparatur in učil skoraj 2 milijona dinarjev, za tisk znanstvenih del in disertacij pa skoraj 2.200.000 din. Prešernovim nagradam za najboljša znanstvena dela študentov pa je namenjeno 500 tisoč dinarjev. Poleg rednih stroškov vzdrževanja daje letošnji proračun posameznim fakultetam precejšnje zneske tudi za druge namene. Tako bo pravno-ekonomska fakulteta dobila za nabavo knjig, instrumentov in učil skoraj 6 milijonov din, za študent. ekskurzije in znanstvena raziskovanja pa več kot 500 tisoč dinarjev. 100 tisoč din je namenjenih za počitniško prakso. V iste namene so predvidena precejšnja sredstva tudi za druge fakultete. Tako bo medicinska fakulteta dobila za nabavo aparatov in instrumentov 46 milijonov, za tisk učbenikov 5 milijonov, za strokovne revije in knjige pa skoraj 8 milijonov dinarjev. Za Centralno tehnično knjižnico predvideva proračun skoraj 20 milijonov.

Tudi proračun sveta za prosveto in kulturo predvideva sredstva, ki bodo posredno ali neposredno služila našemu visokemu šolstvu. Tako so predvideni potrebni zneski za vse tri akademije. Iz 43 milijonov, kolikor jih določa proračun sveta za letošnje študentske, je prav gotovo velik del namenjen za štipendije študentom univerze in ostalih visokih šol, 2 milijona pa je od sveta tudi dobil naš športni odbor.

Znano je, da so naše menze stalno deficitarne in da lahko obdržijo sedanje ceno hrani le s pomočjo v obliki dotacij. Zato predvideva letošnji proračun več kot 6 milijonov dotacij za študentske menze.

To so samo nekatere številke, ki pa dovolj jasno kažejo, kako veliko skrb posvečajo naši delovni ljudje nam študentom.

S produkcije Akademije za igralsko umetnost. Zlatko Sugman kot Jago v »Othelu«

S KONCERTA APZ

Kjer se konča amaterstvo in začne prava umetnost

Narodne pesmi so v svoji originalnosti preveč preproste za večglasni zbor, zato se je že zgodaj pojavila tendenca po njihovi stilizaciji. Na ta način je prišlo do obogatitve narodnih pesmi z umetnimi sredstvi vokalne kompozicije. Polemika o pravilnosti tega početja se v bistvu še ni končala. Mislim, da je umetna glasbena prenovitev umestna v toliko, v kolikor pripomore k izluščenju lepote in globine preproste narodne pesmi. — Zborovska tradicija je pri nas bogata prav tako tudi tradicija vokalnih kompozicij.

Koncert stiliziranih narodnih pesmi APZ je sprejel v svoji

program stilizirane pesmi sagnjalnosti preveč preproste za večglasni zbor, zato se je že zgodaj pojavila tendenca po njihovi stilizaciji. Na ta način je prišlo do obogatitve narodnih pesmi z umetnimi sredstvi vokalne kompozicije. Polemika o pravilnosti tega početja se v bistvu še ni končala. Mislim, da je umetna glasbena prenovitev umestna v toliko, v kolikor pripomore k izluščenju lepote in globine preproste narodne pesmi. — Zborovska tradicija je pri nas bogata prav tako tudi tradicija vokalnih kompozicij.

Koncert stiliziranih narodnih pesmi APZ je sprejel v svoji

Naši smučarji v Avstriji

Naši smučarji tekači: Pavčič Cveto, Svet Bogdan in Kolan Juvencij so se udeležili II. spominskega teka »Harald Paumgarten«. Zaradi slabih snežnih razmer to tekmovalanje ni bilo v Grazu, ampak na Schöckelu. Toda tudi tu ni bilo dosti boljše, tako da je bila proga zahtevna in težavna.

Kar se tiče koncerta moram reči, da je bil tehnično izveden skoraj brezhibno. Čustveni karakter narodnih pesmi je bil najbolj zadel v tistih pesmih, kjer je zbor spremljal soliste. Taka pesem je bila na primer Vasilij Mirkova. So še rožice u harlenu zavovale. Čudovita je bila tudi primorska Pa se silš, ki jo je zbor zapel na čast Ivanu Regentu za njegovo enadesetletnico. Segavost in hudomušnost našega ljudstva je bila zajeta v par pesmih, med katerimi je najbolj udarjala poleg že dobro znane Ribniške Prietška v stilizaciji Albin Weingerla.

Občinstvo, ki je do kraja napolnilo dvorano je bilo zelo navdušeno. Mnoge pesmi so morali ponavljati.

Na koncu naj omenim samo še publikacijo »Narodna pesem«

v režiji APZ, ki nam osvetljuje mnogo lepih strani življenja našega popularnega zbora.

-man

Delo univerzitetnega sveta

Na drugi seji univerzitetnega sveta so govorili tudi o nekaterih problemih gmošenega položaja študentov. Po univerzitetnem zakonu spada namreč ta skrb v pristojnost univerzitetnega oziroma fakultetnih svetov. S tem v zvezi so naši predstavniki dali sledeče predloge:

Investicijska sredstva za študente, ki obsegajo v glavnem nadaljevanje gradnje Študentskega naselja, naj še nadalje ostanejo pri posebni gradbeni komisiji Sveta za prosveto in kulturo, ker organi družbenega upravljanja danes še ne morejo prevzeti vloge investitorja. Prav tako naj ostanejo v kompetenci Sveta tudi štipendije (člen 13, zamejske štipendije in one, ki so jih doslej s pooblastilom Sveta podeljevala fakultetne štipendijske komisije) tako dolgo, dokler ne bo sprejet novi zakon o štipendiranju. Kar se tiče dotacij študentskim domovom in menzam, smo mnenja, da te razdeljujejo še naprej Kuratorij, prav tako pa bi ta prevzel tudi sredstva za zdravstveno zaščito. Vendar na ba treba Kuratorij v zvezi temi nalogami postaviti u novo osnovo.

Univerzitetni odbor je na svoji zadnji seji sprejel te treditge kot pravilne.

DRUGA INTERFAKULTETNA KONFERENCA MEDICINCEV

Sistemi in načrti naj se vskladijo

Po starem ljudskem pregovoru: Več glav več ve, tudi medicinci nadaljujejo s pričetno prakso skupnega reševanja svojih problemov v obliki medfakultetnih konferenc.

Precej obsežen program in resno delo konferenca, ki je zasedala konec januarja v Ljubljani, nam je jasno, da organizacija ZSJ na medicini tudi vodi račun o bodočih zdravstvenih delavcih.

Konferenca je imela predvsem delovni značaj in se je odvijala v šestih komisijah, to je za ideološko-politična, strokovna, ekonomsko-zdravstvena, mednarodna, kulturno-zabavna in družbena (delovanje izven fakultet) vprašanja.

Poleg delegatov iz vseh fakultetnih centrov so prisostvovali konferenci tudi profesorji teh univerzitetnih centrov, med njimi prodekanji vseh fakultet. Ta odziv je vsekakor zelo pomemben. Skupno iz iste klopi v prijeteljskem razgovoru se laže rešujejo vsa vprašanja, za ka-

tere so zainteresirani profesorji in študenti. Skrb za dvig in razvoj fakultete na eni in čim boljšega strokovnjaka-zdravniška na drugi strani je vsekakor skupna. »Student kot član družbenega upravljanja ni dolžan zaščititi samo sebe, temveč tudi svojega predavatelja,« je med drugim v pozdravnem govoru dejal prof. dr. Alija Košir.

Brez dvoma je bila najbolj pestra, morda tudi ostra, debata o strokovnih vprašanjih, v kateri so sodelovali tudi profesorji vseh fakultetnih centrov razen ljubljanskih. (Po izjavi

dekana prof. dr. Milčinskega ob zaključku konferenca ni bila ta pasivnost znak podcenjevanja študentskih problemov, temveč želja, da bi študenti samostojno reševali tudi strokovne probleme.)

Problemi o šestletnem študiju, metodi in bazi pouka so bili glavni predmeti te obširne debate. Različni pogledi in seveda tudi sistemi, ki jih uvajajo posamezne fakultete, dajejo tudi različne rezultate. Konferenca je predlagala šolskim oblastem, da bi se ti sistemi in načrti čim bolj vskladili, seveda v mejah specifičnih pogojev, tako da bi vse fakultete v Jugoslaviji dajale enake zdravilke.

Ekonomsko-zdravstvena komisija je ugotovila razmeroma slabo prehrano v menzah, porast pljučnih obolenj ter slabo ekonomsko stanje precejšnje dela študentov. Zdravstvena zaščita tudi še ni urejena v vseh univerzitetnih centrih. Obširni in nadrobni pregledi, posebno za medicince, ki so v stalnem stiku z bolniki, bi morali biti bolj pogosti. In zaključek: potrebno bi bilo razširiti ambulantne poliklinike, opremiti jih s potrebnim inventarjem (rentgen) razširiti ambulantne postaje, zgraditi protituberkulozne dispencerje pri vseh študentskih poliklinikah, uvesti obvezni sistematični pregled pri vpisu v vsak letnik, zgraditi zadostno število klimatskih zdravilišč za bolnike TBC, omogočiti brezplačno zdraviljenje siromašnim študentom, ki so brez doklad ali štipendije.

Konferenca ni zapostavila tudi družbenega udejstvovanja, ki naj bi svojo aktivnost usmerjalo v izgrajevanje kulturnega človeka in odličujoča sila v boju proti primitivizmu vasi. Nekatere šolske oblasti posvečajo temu precej pozornosti. Beograjska medicinska fakulteta ima danes na razpolago 28 prostorov za delovanje organizacije ZSJ. Prof. dr. Sahović iz Beograda je na konferenci predlagal, naj bi njim sledile tudi druge fakultete »s tem ko smo jim dali na razpolago toliko prostorov, smo dokazali, da cenimo študente. V tem se vidi odnos šolskih oblasti do organizacije. S tem dobijo odnos popolnoma drugačen značaj. Biti jim moramo čim bližji in jim pomagati v njihovem stremjenju.«

In še in še so se vrstili problemi, ki so jih obravnavale posebne komisije in mnogo pametnih zaključkov, ki čakajo realizacije.

Opomba uredništva. Ker je bilo na konferenci obravnavano mnogo resnih problemov, vrednih posamezne obdelave, jih nismo zajeli v poročilu in pričakujemo, da bodo o njih spregovorili kolegi medicinci v naših naslednjih številkih.

OLIMPIJA novo športno društvo

Prve naloge: igrišče in redna telesna vzgoja. Največ finančnih sredstev namenjenih za množična tekmovanja. Novi predsednik je dr. Stojan Pretnar

V četrtek 27. jan. 1955 je bil v nabito polni dvorani na univerzi ustanovni občni zbor novega študentskega športnega društva. Taj važni skupščini so prisostvovali rektor ljubljanske univerze dr. Kuželj, zastopnik Zveze športov Slovenije tov. Premelj, dekan pravno-ekonomske fakultete dr. Gorčar, zastopnik Inštituta za telesno vzgojo tov. Stepišnik, zastopniki Partizana in Zveze študentov Jugoslavije.

Ze polna dvorana je bila dokaz, da je za ustanovitev novega športnega društva ljubljanskih študentov veliko zanimanje. Zbrali so se člani in zastopniki vseh 11 študentskih klubov, ki so doslej delovali v okviru Akademskega športnega odbora, pa tudi prijatelji športa na univerzi. Po uvodnih pozdravnih besedah smo poslušali zanimiv referat dosedanjega predsednika ASO, tov. Lužnika.

Kratka zgodovina

Ze kmalu po osvoboditvi so ljubljanski študenti ustanovili svoje prvo društvo in mu dali ime »Enotnost«. Društvo si ni

zadalo pravih ciljev in se ni dolgo obdržalo na nogah. Ostali so le posamezni klubi, ki so se naprej nosili zastavo slovenskega študentskega športa doma in na tujem. Med temi je menda na prvem mestu ASK. Ti klubi so zastopali samo kvaliteto, ker pač niso imeli možnosti, da bi razvijali množično športno dejavnost. Kljub velikim materialnim težavam so ti klubi vzdržali tudi takrat, ko je bilo stanje res obupno. Niso bili redki primeri, ko so igralci sami plačevali potne stroške,

Seja univerzitetnega odbora

Pred kratkim je bila seja UO ZSJ, ki so se je udeležili tudi predstavniki združenj posameznih fakultet. Na seji so razpravljali o nekaterih konkretnih problemih družbenega upravljanja na univerzi, posebno o delu in vlogi študentskih predstavnikov v univerzitetnih in fakultetnih svetih, nadalje o tem, da bo treba čimprej izdelati in sprejeti fakultetne statute, o sodelovanju med profesorji in študentsko organizacijo itd. UO je sprejel tudi letni proračun organizacije ter pravilnik o finančnem poslovanju.

Dželal Bayar, predsednik turške republike, med ljubljanskimi študenti ob svojem obisku v Ljubljani. Pred nedavnim se je J. Bayar zahvalil za gornjo fotografijo in za sprejem v Osrednji študentski menzi

Ob današnjem srečanju Tito - Naser

Karavana v viharju

Lani meseca oktobra so odjeknili strelj v Aleksandriji, ki so obrnili tok dogajanj v Egiptu. Smrtonosna cev atentatorja je le za las zgrešila cilj. Po izredno srečnem naključju je ostal tedaj egiptovski premier Gamal Abdul Naser živ. Medtem ko je ogrožena množica hotela linčati atentatorja, je Naser za spoznanje bolj bled in z glasom, hripavim od razburjenja, zahteval tišino. Nepopisni hrup množice, ki je že mislila, da je Naser ranjen, se je počasi polegel in zasklusal se je Naserjev glas:

»Pred 24. leti sem še kot otrok manifestiral prav na tem kraju za svobodo Egipta. Imperialisti in njegovi hlapci so tedaj streljali na množice in me skušale ubiti. Tudi danes me je nekdo poskušal ubiti prav na istem kraju. Izdajalec me je hotel umoriti. Toda naj izdajalci vedo, da ne živi samo Naser v Egiptu. Danes je vsakdo izmed vas Gamal Abdul Naser. Svoje življenje dajem vam in Egiptu. Egipt ne bo nikoli umrl, če pa bi umrl Naser, undajnite vsi slavo in svobodo!«

Na gornji sliki Naser in Nagib (Nadaljevanje na 6. strani)

Neko, sicer človeško zelo razumljivo in hkrati opravičljivo, diskrepanco zapazamo pravzaprav, če premostrimo na eni strani izjave delegatov naše konference, objavljene v zadnji številki »Tribune«, začne in zaključne besede članov, ki so bili napisani o konferenci, začetke pogovorov na konferenci (recimo prvi del referata Vittoria Bonia) — na drugi strani pa konkretno delo in stvarne rezultate konference. Ne mislim zmanjševati pomena konference, ki je nedvomno uspešna: sorazmerno mnogo nacionalnih študentskih zvez je poslalo svoje delegate. ZSJ je stvar tehnično dobro uredila, seznanili smo se s prijetnimi in razumnimi ljudmi in imeli z njimi prijetne in razumne razgovore. Hočem le poudariti, da so besede in misli kakor: kultura je tisti temelj, na katerem je mogoče zgraditi trajno in popolno sožitje med narodi, iz svetovne umetnostne zakladnice moramo zajemati vsi narodi, študentje imamo pri tem pomembno vlogo — mnogo lažje pisati ali govoriti kakor pa se potruditi, najti in osvetliti tiste konkretne oblike našega dela, ki bi realizirane potrdile zgornje besede. In zdi se mi — čeprav je le-ta konferenca bila in hotela biti izrazito delovnega značaja — da so se delegati tako zelo zavedali silnih težkoč svojega pravega dela, da so, namesto da bi jih pokazali, hoteli ali nehoti čisto zahajali mimo njih.

Delegati so čisto zapadali v brezplodno diskusijo, ali je to konferenca ekspertov — amaterjev (študentski pevski zbori, plesne skupine...) ali ekspertov — profesionalcev (akademije) in ali naj rešuje konferenca probleme prvih ali drugih. Spor je duhovito razrešil g. Thompson s čes, dokler študiramo smo vsi amaterji. Konferenca in njeno predsedstvo bi moralo poudariti le eno: naše univerze imajo, kar se tiče kulturne aktivnosti, svoje amaterje in profesionalce in obojem je skupno le to, da se povsem preprosto dele povezati z inozemskimi kolegi, ki se ukvarjajo z istimi stvarmi, jih obiskati in omogočiti obisk njim. In pravzaprav se zdi človeku odveč, da so se delegati cele ure pogovarjali o koordinacijskem telesu, ki bi moralo v bodoče povezati — to je bil spet problem — ali amaterje in profesionalce ali samo profesionalce in, če samo te, ali te v celoti (torej vse akademije) ali po strokah (na primer strokovna zveza samo igralskih akademij). Nazadnje na koncu debate o tej tretji točki dnevnega reda — o izmenjavi študentskih kulturnih skupin — delegati enoglasno zahtevali, da se izda spisek vseh kulturnih skupin in akademij univerz ene države, ki bi nato krčilo po odborih posameznih nacionalnih unij. Vse to je nedvomno zelo potrebno in seveda nujno, če hočemo voditi stalno evidenco oz. kontrolo nad temi stvarmi. Vendar se nam zdi pravzaprav čudno, če v svoji preprosti pameti pomislimo, da sedi v tretji klopi Nemec, ki ima v glavi natančen spisek vseh balentin, folklornih in pevskih skupin svoje univerze in morda še drugih nemških visokih šol, za njim pa recimo delegat, ki ga je poslal na konferenco naš APZ, pa bosta morala oba zvedeti za to, da eksistira njune skupine. Iz posebne publikacije (ki bi izšla, ko bo COSEC dokončno uredil vsa stvar z ZSJ) ali pa preko koordinacijskega telesa (ustanovitve katerega bo predlagala ZSJ na

prihodnji V. mednarodni študentski konferenci). Resnično plodne konference naj ne ustanavljajo oziroma bolje predlagajo formacij novih informativno-organizacijskih teles, če naj te služijo v glavnem namenom, ki so khrati cilji same konference. Mimogrede: peljali smo delegate v Dramo, pokazali smo jim naše z igralske, glasbene akademije, zaplesala je folklor in balet, slišali so naš APZ. Želje, da bi govorili z voditelji teh skupin, ni izrazil nihče. In vendar bi bile zanimave sklenjene preko individualnih dogovorov, v vseh ozihrh plodne, kakor neka anonimne in že kar shematizirano standardne festi-valne prireditve.

Seveda moramo tu upoštevati dveje. Prvič: bojimo se stroškov. UNESCO nam ne more pomagati. Je izjavil g. Thompson. In drugič: ali je bila ta res konferenca ekspertov ali vodilnih funkcionarjev posameznih štud. zvez? V primeru, da so prevladovali zadnji, je nujno morala izgubiti toliko na praktičnem, kolikor je pridobila na politično-moralnem pomenu.

Za v svoji formulaciji je četrta točka dnevnega reda — Mednarodni seminarji, študijske skupine in razstave kot sredstvo spoznavanja kultur drugih narodov — zbudila naše velike zanimanje. Vsekakor bi morala biti najvažnejša točka dnevnega reda. Zato

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pouk bo čez tri leta v novi stavbi

Nova stavba prirodoslovno-matematične fakultete ima že svojo zgodovino, kljub temu, da še ne stoji. Stala naj bi že vsaj pred desetimi leti. Približno isti načrti kot danes so obstajali že nekako 1937 leta in bi se morala gradnja začeti tik pred vojno. Po vojni pa se je gradnja zavlekla. Spreminjali so lokacije in načrte. Prvotno je bila zgradba namreč namenjena samo prirodoslovno-matematični fakulteti, medtem ko bo zdaj v njej tudi filozofska.

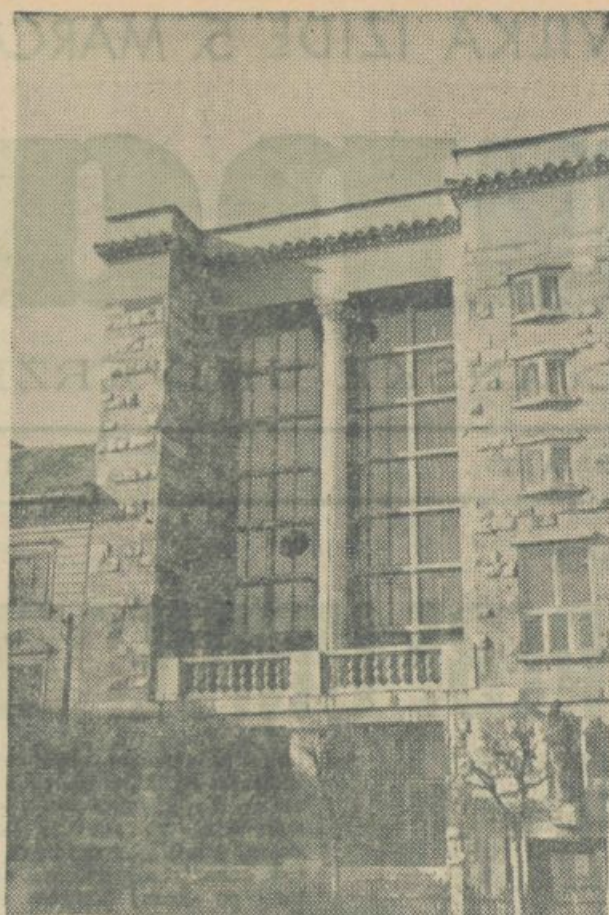
Toda kljub vsem razvojem fazam — kajti ob takih prilikah imajo besede ne samo arhitekti in urbanisti, ampak tudi Higieniski zavod — bodo letos le zasidli prve lopate v gradbišče. Denarna sredstva, 50 milijonov dinarjev, so tudi v proračunu, kar bo za dovršitev glavnih načrtov in izkono temeljev zadostovalo. Celotna gradnja brez notranjih del pa bo stala 450 milijonov dinarjev.

Ta dogodek je vsekakor razveseljav, saj bo pouk čez tri leta že v novi stavbi. Z zgraditvijo nove fakultete bo v veliki meri rešen problem primernih študijskih prostorov. Sedaj oba oddelka, prirodoslovno-matematični in filozofski, gostujeta v štirih stavbah. S tem bi se razbremenila centralna stavba Univerze, v kateri bi pravna fakulteta lahko prosto zadihala in s prenosom vseh upravnih-administrativnih funkcij bo tudi univerzitetna uprava potrebovala več prostorov. Univerzitetna knjižnica, kjer se sedaj skriva oddelki filozofije, bo končno lahko popolnoma služila svojemu namenu, tako tudi gimnazij v Vegovi ulici.

JAPONSKA

Slabe perspektive

Možnosti zaposlitve japonskih absolventov so po podatkih »Japanese Student News Service« zelo slabe. V analizi tega neugodnega položaja se poudarja, da je vzroke tega položaja iskati v deflacijski gospodarski politiki vlade. Na vprašanje, ali nameravajo letos zaposliti absolvirane študente, je od 410 podjetij 67 (16%) odgovorilo pritrdilno, 123 negativno, vsa ostala pa nedoločeno. Stevilo absolventov v tekočem letu bo predvidoma narostlo na 140.000.

Filozofi: Oj, kmal' gremo drugam!

Na žalost pa nova stavba ne bo dovolj velika, da bi lahko v njej namestili vse oddelke. Vse fizikalno-matematične, kemične inštitute ter psihološki inštitut, za katerega morajo plačevati MLO letno okrog pol milijona dinarjev najemnine (kar je za provizorje kar precej), bodo morali ostati še zunaj. Nerodno je, ker prostor, kjer bo stavba stala — na Aškerčevi ulici — zaradi naokrog razporejenega kompleksa, nima najboljše razvojne perspektive. Kdaj se bomo pa pri nas odločili za rušenje starih stavb (ki so zadoči) je težko reči. 1500 m² prostora je na razpolago. Eno nadstropje ki je bilo predvideno za matematično-fizik. oddelke z astronomijo in geodinamiko, je tudi izgubljeno, ker Centralni Higieniski zavod ni dovolil petnadstropne gradnje zaradi šole, ki je na južni strani. Previsoka stavba bi namreč jemala svetlobo razredom Srednjeinženjske šole v I. nadstropju.

6 let na medicini?

Ob nedavni konferenci medicincev se je pred razpravo pojavilo o šestletnem študiju, končne besede pa ni izrekli nihče. Oziroma se malo na ta šestletni študij, ki sedaj velja že za tretji letnik. Bodoči šestletnik naj bi bila v glavnem praksa, ki bi zamenjala I. leto štaja. Po novem načrtu bi se v tem letniku opravljali vsi izpiti od tretjega letnika naprej, 4. in 5. letnik pa naj bi bila samo obvezna priprava študenta na te izpite, obiskovanje vaj in predavanj.

Pogledno, kako so začeli s to stvarjo v 3. letniku. Najprej so črtali iz zimskega semestra farmakologijo in namesto nje postavili zgodovino medicine. S tem se bo farmakologija raztegnila v 7. semester, s čimer bo nastala še večja gneča v 4. letniku (v 6. letniku tako ne poslušamo več kliničnih predmetov). V primeru z medicino pa stomatologijo poslušajo tudi farmakologijo, čeprav imajo več vaj in za njih velja ravno tako predpis o šestletnem študiju.

Ravno tako so nastale komplikacije s patološko anatomijo. Po novem načrtu bi morali opravljati splošno in specialno patologijo posebej, in sicer specialno šele dve leti po splošni ali nihče ne pomisli, da je ravno patologija neločljivo povezana celota, ki je ne gre razkosavati!

Ze pri samem začetku izvajanja nove uredbe so torej nastala neločljiva dejanja, ki lahko obrodijo prejel polom kot pa izboljšavo, kakor si to neki predstavljajo.

Zakaj torej podaljšanje študija in zakaj dva letnika obveznih priprav na izpiti? Student bo na pravilni izpit, ko bo došel snovi, ki se zahteva. Saj to nam kažejo leta absolventov. S tem novim načrtom pa bi se zakonito podaljšanje absolventov za eno leto ali pa za tiste, ki v 5. letniku ne bodo opravili vseh izpitov še huje in resnejše posledice (odsuljenje kadrovskega roka). Absolventura pa bi ravno tako obstajala, samo da bi se pojavila z enoletno zamudo.

Vse to pa terja materialne stroške. Ali tisti, ki se potegujejo za na načrt, ne pomislijo na to, ali pa so materialno dobro podprti in se za druge ne brisajo?

Mi študentje nismo, da je teško leto študija popolnoma nepotrebno, ker pomeni samo zagotavljanje vseh potreb študija. Bolje bi bilo, da nas podprejo z materialne strani, recimo z enoletno obvezno prakso med posredniki, ki naj bi bila simbolizirana nagrada in se upoštevala kot praksa pri opravljanju izpitov. Pri petletnem študiju bi se tako nabralo 5 mesecev prakse, ki pa je tudi ne gre omejevali.

Na koncu pomislimo še na to, da stane sklopno I. medicinske letno 230.000 dinarjev. Kako zagovarjati potem podaljšanje študija in s tem bremenitev skupnosti tisti, ki nam to povedo? Ali se ne bi dal ta denar koristneje porabiti? Morda za gradnjo nove fakultete?

dušijo napredka in razvoja tako, kakor pri nas. Tisti, ki bi lahko kazali smer rešitve težkega stanja morajo molčati. »Zato, pravi Srečko Kosovel, »se krog okrog Mladine ne bo oziral na one, ki prodajajo za skledo leče svoje prepričanje in ne na one, ki ga sploh nimajo. Gre nam za resne in poštene sobojevnike«.

»Hočemo zedinjeno in enakopravno Slovenijo. Slovenijo Slovence! To je naš program. Živimo se nesvobodni v svobodnih državah. Hočemo boj z italijanskim fašizmom in inozemskim imperializmom! Bojevali pa se bomo tudi z domačimi, da dosežemo zedinjeno in svobodno Slovenijo. Za samostojno in zedinjeno Slovenijo in bratski federativni vezi z balkanskimi narodi!« (III. L. str. 98. sled.)

So proti »jugoslovanski nacija«, proti »plemenstvu Slovencev«. So za suverenost narodov in za suverenost človeka. Zato pozivajo v borbo za nacionalno, gospodarsko in politično svobodo slovenskega naroda proti »kapitalističnim verodarskim tendencam«. »Kil-dimo in dramimo sužnje, ki še ne vedo, da so sužnje«.

Ob konstatiranju gospodarske krize zahtevajo zdravo socialno politiko — za zaščito gospodarskih in političnih in-

KDO IMA PRAV?

Danes objavljamo v naši stalni rubriki »KDO IMA PRAV?« tri krajshe sestavke, ki govorijo o nekaterih problemih na univerzi oziroma fakultetah. Sestavke objavljamo tako, kot smo jih prejeli, zato v njih izražena stališča niso enaka s stališči naše redakcije do teh problemov. Z veseljem pa bomo objavili odgovore in dopolnitve k tem člankom.

O letošnjem vpisu novincev

Univerza ima specifične naloge v sistemu našega šolstva. Zato je za študij na univerzi potrebna določena predizobrazba. Namen predizobrazbe je širok — dati potrebno splošno razgledanost, nuditi pogoje za določeno študij (znanje matematike, fizike itd.) in ne med zadnjimi pogoji bi bilo obvladovanje najmanj enega svetovnih jezikov. Današnja družba se ne more zadovoljiti z ozkim strokovnjakom, marveč zahteva tudi vsaj osnovno poznavanje kulturnih družbenih in ostalih problemov. Ti problemi stopajo danes boljše kot kdaj koli prej v ospredje, če upoštevamo statistične podatke

V Jugoslaviji je konstanten pojav nenehne naraščanja števila študentov. Temu je delno vzrok uredba o svobodnem vpisu, ki je nujna, demokratična in z ustavo zajamčena pravica, drugi vzrok, ki je prav tako v veliki meri prenapolnil naše predavalnice pa je dopustitev vpisa absolventov srednjih strokovnih šol. Nujne posledice tega so preobremenjenost učnih moči, laboratorijev, predavalnic itd., kar ima odraz tudi v padanju kvalitete pouka in znanja. Pedagoško delo in mentorstvo je v takih pogojih močno ogroženo.

Statistični podatki kažejo, da so se letos vpisali absolutni tehi šol: gimnazij (1447), kmetijsko - gozdarskih (45), tehničnih, rudarskih, gradbenih (241), prometnih (27), ekonomskih (152) in medicinskih (26) strokovnih šol; učiteljskih (46). Delež gimnazijcev za Ljubljano znaša 1447, absolutno srednjih strokovnih šol pa 683.

Ob tako visokem vpisu absolventov srednjih strokovnih šol se postavlja več vprašanj.

Za vpis v nekatere izmed strokovnih šol ni niti potrebna nižja gimnazija, pač pa zadostuje tako imenovano osemletno šolanje. Enačiti vrednost nižje gimnazije s takim šolanjem je nedopustno, saj gre za vprašanje obširnejšega predmetnika in celo za dejstvo, da v osemletkah nekaterih gimnazijskih predmetov splo ni.

Na strokovnih šolah se za slednje določen strokovni smoter, splošno-izobrazbeni predmeti so občutno zapostavljeni, določenih predmetov pa sploh ni. Na nekaterih šolah se niti strokovni predmeti ne ponujajo v tako zadovoljivi obliki, da bi imel študent pogoje za normalno delo na univerzi.

Ali si lahko predstavljamo intelektualca v normalnih razmerah brez znanja jezika? Zal jih še imamo (celo med asistenti).

Ob navedenih dejstvih bi si morali postaviti vprašanje: Ali dajejo vse strokovne šole pogoje za normalen študij na univerzi in kako bo izgledal fakultetno izobražen človek s pomanjkljivo splošno izobrazbo?

Na strojno fakulteto se je vpisal absolvent poljedelsko-gozdarske strokovne šole, kjer verjetno malo vedo o trigonometriji, niti se v kratkem času ne morejo naučiti tujega jezika.

V statistični tabeli se nahaja rubrika »ostale srednje šole«, ki so dale univerzi 44 študentov. Ob navedeni rubriki se pojavlja vprašanje, kakšne šole so v tej, tako nedoločeni

formulaciji zapopadene. Obstaja še ena rubrika, ki niti ne navaja srednja šola, pač pa samo ostale šole. Od teh šol je odnesla velik delež tehnična, ekonomska in pravna fakulteta.

Siroka možnost vpisa na univerzi je napredek. Daje se možnost nadaljnega študija čim večjemu številu. Toda resno vprašanje je, ali je to predurjeno in koristno. Osnovni pogoj bi moral biti v polaganju diferencialne velike mature. Če pa želimo univerzo spraviti na čuden nivo, tedaj naj kasneje nanjo ne letijo očitki. Tako ravnanje je možno v dveh slučajih: če je potreba po kadrih še v naravnost brezupnem položaju ali pa če ni prosvetna politika dovolj stabilizirana. Prvega ne gre zapostavljati danes, ker tega nismo storili že 1945 leta, drugo pa je bolj verjetno, ker se je pokazalo, da nekateri absolventov strokovnih šol ni možno uporabiti, pa naj jih sprejme univerza, ki jih bo eliminirala zaradi strokovnosti, če bodo diplomirali bo pa že kako. To pa vsekakor ni pravilno.

Nekaj pripomb k izpitnim režimom

»Tovariši kandidati našeste mi... Včasih celo po določenem vrstnem redu, ki ga ne sme zametati. Ali pa... V zakoniku, oziroma v učbeniku je stvar preciziranja, povejte mi, kako se tam glasi!«

Tak sistem izpraševanja je sicer danes na univerzi že redek, ker večina izpraševalcev želi dobiti od študenta le zadovoljivo odgovor, ki kaže obvladovanje snovi in določeno stopnjo inteligence. Kljub temu pa ga od časa do časa le še najdemo.

Jamo je, da univerza ne vzgaja ljudi, ki imajo izredno sposobnost za memoriranje, pač pa take, ki obvladajo svojo razumsko in jo znajo praktično uporabiti. Nam študentom se smilijo kandidati, ki se uče na pamet in »guglijo« iz dveh razlogov: Ker morajo na javnem izpitu pokazati svojo duševno reševnost in ker ne znajo časa primerneje izkoristiti.

Zato bi želeli, da se uvede na univerzi moderen in praktičnejši sistem izpitov. Zakaj naj bi profesor ocenjeval znanje za katerega točno ve, da ga bo kandidat čez določen čas pozabil? Ali ne bi bilo boljše, da se ugotovi kandidatovo poznavanje splošnih zakonitosti, temeljnih teorij in uporaba tega v praksi. Ko bomo v službi, bodo ležali na naših mizah priročniki, sezname, zakoni, ključni itd. Zakaj tega ne bi bilo že na izpiti?

Memoriranje je stvar nižje gimnazije, v višji gimnaziji je že redek slučaj, na univerzi pa ne bi smelo biti mesta za tak način študija.

Če zasledimo v prvem letniku »Mladine« ostro naperjeno ostro proti Sovjetski zvezi, je ta pozneje pod novim uredništvom docela odpadla. Podarjajo pomembnost ruske revolucije in zavračajo vsako tendenciozno pisanje o SSSR. So za kulturne, politične in gospodarske zveze z novo Rusijo. »Mi iščemo pot in našli jo bomo do nove Rusije, do njene nove literature, umetnosti in znanosti.« ali: »Nekje leži zemlja — šestina zemeljske oble — gore težkih pameflov smo brali, pa je vse zaman; noro, otroško vero imamo vanjo.« (IV. L. str. 27.)

Borijo se proti klerikalizmu, čeprav povsem pravilno pripominjajo, da je borba proti klerikalizmu trenutno v interesu jugoslovanstva in zankanja slovenskega naroda.

So proti orjunašem in v borbi proti vsem oblikam fašizma in diktaturam privilegiranih razredov sploh... Za svobodo misli, duha in besede. Za nacionalno, versko in politično toleranco! Borbo vsem privilegijem, vsem socialnim in statusnim razlikam. Vsako delo je enako vredno. Vršimo brezobzirno kritiko naših kulturnih in političnih razmer. Vršimo pogumno, čeprav ob povsod prezirani svojo nalogo... (III. L. str. 208 in I. št. IV. L.)

Prof. ing. Leo Novak — šestdesetletnik

Pretekli mesec je dopolnil svoje šestdeseto leto prof. ing. Leo Novak, redni profesor na geodetskem oddelku Tehniške fakultete.

Dve tretjini njegovega življenja izpolnjuje izrazito in požrtvovalno delo, ki ga je vedlo od praktičnega dela na terenu, preko plodnega pedagoškega in znanstvenega dela do katedre na tehniški fakulteti ljubljanske univerze. Rojen je bil v Ljubljani 30. decembra 1894. Marljivim in s odliko nagrajenim dijakom letom na ljubljanski klasični gimnaziji je sledil enako ploden visokoleski študij v Gradcu, ki ga je zaključil — star komaj štirinajset let — kot inženir za geodezijo in gradbeništvo. Prvo njegovo samostojno delo je bil nagrajevanje proge Logatec—Črni vrh—Ajdovščina 1918. leta, ki je ostalo zaradi italijanske zasedbe nedokončano. Istočasno pa je ob razisku Avstrije zasledil vse vojaški geodetski inventar, brez katerega bi bil študij prvih slovenskih slovenske tehniške fakultete nemogoč. Z letom 1919 začne njegovo delo, ki ga je opravljal trideset let, dokler ga ni težka bolezen priklenila na posteljo — vzgoja mladih slovenskih tehnikov in inženirjev. Ko so se maja 1919 začeli začasni višješolski tečaj nastajajoče tehniške fakultete v Ljubljani, najdemo med prvimi predavatelji tudi njega kot predavatelja za nižjo geodezijo. Še isto leto je prevzel mesto profesorja na Srednjeinženjski šoli, kjer je postal I. 1938 ravnatelj. Nepreriboma pa je deloval kot predavatelj na Univerzi, kjer je z znanstvenimi in praktičnimi izpopolnjevanji razširil svojo predavniško delo na fotografijo in fotogrametrijo.

Prof. ing. Leo Novak

Njegovo pedagoško delo spremlja vseokoli znanstveno udejstvovanje, ki je odraz njegove prizadevanja za vzgojo visoko kvalificiranih kadrov in nam ga odlikuje kot odličnega predavatelja, pedagoga in strokovnjaka-znanstvenika. Sada tega dela in prizadevanja so učbeniki: 1921 »Tehnična mehanika I. in II. del«, 1929 »Merstvo ali obris geodezije«, 1934 »Fotografiska terminologija«, 1947 »Predavanja iz nižje geodezije«, 1948 »Multiplikacijski koeficienti tabličnih elementov«, »Osnovni fotografiske tehnike« (v srbovrvatskem jeziku), rokopisi in številni znanstveni članki. Sedaj pa pripravljata za tisk kljub težki bolezni obilno znanstveno obdelavo »Nižja geodezija«, namenjeno študentem tehniške fakultete.

Po osvojitvi mesta, ki je slovenska univerza prvič dobila zagotovljen obstoj in oporo za razvoj, je tudi ing. Leo Novak dobil zasluženo priznanje — mesto rednega profesorja na popolnem geodetskem oddelku, ob ustanovitvi Tehniške visoke šole 1950. leta pa je postal prvi dekan gradbeno-geodetske fakultete. Zal je njegovo plodno delo prekinila težka bolezen.

Ime prof. ing. Lea Novaka zasluženo vrčimo med imena naših znanih strokovnjakov in znanstvenikov na prvih straneh Spominke knjige slovenske univerze. Saj je, komaj štirindvajsetleten mladenič skupno z njimi začel poragati temelje slovenski visoki šoli in s tem uresničevati želje naše revolucionarne mladine 19. stoletja. Trideset let svojega življenja je posvetil tem, bogatim s svojimi znanjem in izkušnje, ki jih je kot sposoben pedagog s prizadevanostjo posredoval svojim študentem. Nič ni pretirano če trdimo, da je vzgoja vseh slovenskih geodetov od prve svetovne vojne pa do danes plod njegovega dela. Za to delo ga je ob njegovi šestdesetletnici izbralo geodetsko društvo za pregega častnega člana — njegovih slušatelji mu pa iskreno želimo, da bi premagal bolezen, ki ga je trenutno odrgala od dela in da se zopet vrne med nas. Saj najbolj občutno potrebo po pedagogu in znanstveniku, ki nam je tako nesebično in iskreno pomagal pri naših težavah in imel vedno toplo človeško razumevanje za nas.

POPRAVEK

Tiskarski škrat je v zadnji številki zagrešil dve pomembnejši napaki. Na sliki na drugi strani je Inštitut za elektrovezno in ne Kemični inštitut, kakor je bilo pomotoma natisnjeno. V članku »Pa vendar se nam ne godi slabo« je tiskovna napaka v zadnjem stavku: namesto »da je človek v...« se pravilno glasi: »da je članek v...«.

Razvoj študentskega gibanja med obema vojnama

S. KREMENSEK

Člani društva »Jadrana« so hoteli, da bi formalnemu unificiranju sledilo vsebinsko, ker bi se tako rodila neka nova jugoslovanska nacija in nova jugoslovanska kultura. Navduševali so se za veliko jugoslovansko duhovno središče, si skušali zgraditi močno jugoslovansko ideologijo, ter tako dvigniti jugoslovansko kulturo do »svetovnega pomena«.

Ob takih ciljih se je bilo treba boriti proti »nazadnjačkom-plemenskim separatizmom« vseh vrst; proti tistim, ki se niso, ali se niso hoteli zavedati, da je njihov delokrog Jugoslavija in ne Slovenija. Preganjati je bilo treba samo-slovenske težnje in se navduševati za široko jugoslovansko koncepcijo. Zato se je bilo treba zaletavati v R in v M in v Mafko Oboje km je bilo napoti, kajti vzgojiti je bilo treba individualite in »dati možnost vsakemu posamezniku stremeti navzgor v višave, kjer je

ozračje tenko in kamor prihajajo le redki«.

Vendar je bilo pisanja o »ruski tragediji« kmalu vse manj, celo Lenin je umrl kot velik in pošten Slovan. Frazerko bobnanje je bilo vse tujše in plamen velike jugoslovanske koncepcije je vse bolj ugašal. »Vidovdan« je iz štirinajstodnevnik postal mesečnik, iz časopisa pa revija. Še so močno poudarjali svobodomiselnost, a obenem pošteno pripomnili, da skoraj ne vedo več kam z njo. Spremenjena je bila redakcija, besedilna o jugoslovanskem unitarizmu je bilo vse manj, članov v srbovrvatskem jeziku pa sploh ni bilo več. Nove tendence pa, ki se v več ali manj jasni obliki javljajo v poslednjih številkih liberalnega glasila, so dobile svoj krov v »Mladini«. Tako je postalo to glasilo bržčas odveč.

»MLADINA« GESLO NOVIH SIL

Ze pred dokončno ugasnitvijo revije »Vidovdan« lahko zapazimo, da so v njej prene-

MED ŠTUDENTI PO SVETU

Mednarodna počitniška zveza in mi

Nekaj vtisov in praktičnih informacij

Danes, ko imamo avtostop, ki je solidno in ceneno sredstvo za vse tiste, ki jim to ni po dastjo, je edini problem na potovanju še: prenočevanje in stanovanje v krajih, kjer se nameravajo muditi več dni. Toda tudi na to vprašanje najdemo skoraj v vseh deželah Zahodne Evrope zadovoljiv odgovor. Domovi počitniške zveze (tako lahko imenujemo organizacijo, katere ime se v dobesednem prevodu glasi: Mednarodna federacija mladinskih gosti) so sedaj zelo razširjeni in v njih najde skromen popotnik prijetno zavetje.

Začetki te organizacije segajo v leta pred prvo svetovno vojno in se je pričela razvijati skoraj istočasno v Franciji, Nemčiji, Angliji in v Avstraliji. Sebe po zadnji vojni pa so se vse podobne organizacije v raznih državah združile v federacijo ter se dogovorile, da imajo članke neke nacionalne zveze iste ugodnosti v vseh državah članicah. To je bilo velikega pomena, ker so postale s tem možne za ceneno potovanje v tujino vedno večje. Danes je v Mednarodno federacijo včlanjenih 27 nacionalnih zvez iz sledečih držav: Alžir, Avstralija, Avstrija, Belgija, Kanada, Danska, Anglija, Finska, Francija, Nemčija, Island, Indija, Irsko (severna), Irsko (republika), Izrael, Italija, Luksemburg, Maroko, Nizozemska, Nova Zelandija, Norveška, Saar, Škotska, Švedska, Švica, Tunis in ZDA; pri delu federacije pa sodelujejo še zvezi na Japonskem in v Pakistanu, čeprav ti nista stalni članici. Mednarodna federacija je v zadnjih letih dosegla to, da so možnosti sodelovanja med posameznimi zvezami bolj konkretne, čeprav je vsaka nacionalna zveza popolnoma samostojna in ima tudi svoja specifična pravila. Federacija ima svoj odbor, ki ga volijo vsako leto na običnem zboru. Član je

lahko vsakdo, ki izpolnjuje pravila in naloge; v nekaterih deželah pa so v veljavi posebne starostne omejitve.

V Franciji je nekaj nad 200 domov počitniške zveze. Vsi obiskovalci s Francozi vred so mnenja, da so ti domovi najboljše urejeni, vendar pa se v njih vsi radi ustavljajo, ker je vedno zelo prijetno vdušje in disciplina ni tako stroga kot mnogokje drugje. V francoskih domovih so na razpolago plinski kuhinjski in posoda, tako da si lahko pripravijo toplo hrano proti malenkostni odškodnini za plin (navadno tega sploh ne računajo). Ti domovi so tako slabo opremljeni zato, ker so v posesti številnih organizacij in ne uživajo državne pomoči. Le tu pa tam se kakšna občina malo pozanima za delo in pomore z manjšo vsoto.

Prav nasprotno je v Nemčiji, kjer je organizacija počitniške zveze (Jugendherbergeverband) trdno ustaljena, ima dolgo tradicijo in dobiva veliko državno pomoč. Nemški domovi, ki jih je sedaj že nad 800 (pred vojno jih je bilo okrog 2000), so dobesedno vzorci. To so navadno najlepše stavbe v mestih, ki so sodobno opremljene in odprte vse leto. Nekoliko pa moti zelo stroga disciplina, katero občutijo predvsem tujci, ker so Nemci namo pač navajeni.

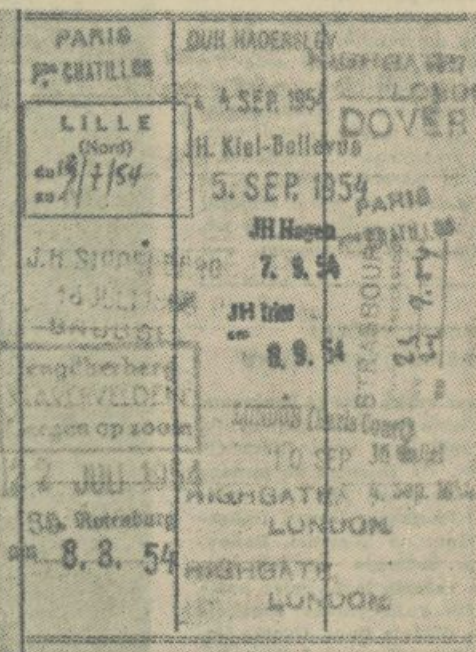
Domove v Angliji in na Danskem odlikuje solidnost. To so navadno skromna poslopja v predmestjih, ki jih je kak bogat Anglež daroval organizaciji. Oprema ni razkošna, vendar solidna in tudi ni pretirane »nemške« discipline. Domovi v Belgiji niso tako številni in je stanje v njih podobno kot v Angliji, prav tako je v nizozemskih in avstralskih domovih, ki so najbolj podobni našim. So večinoma v šolah in so odprti le v sezoni ali pa celo le med počitnicami.

Imamo domove vseh vrst: v Stockholmu je n. pr. neka ladja v pristanišču preurejena v dom, ponekod (v Luksemburgu) so domovi v gradovih in trdnjavah, v planinskih kočah (Avstrija)

ŠVEDSKA

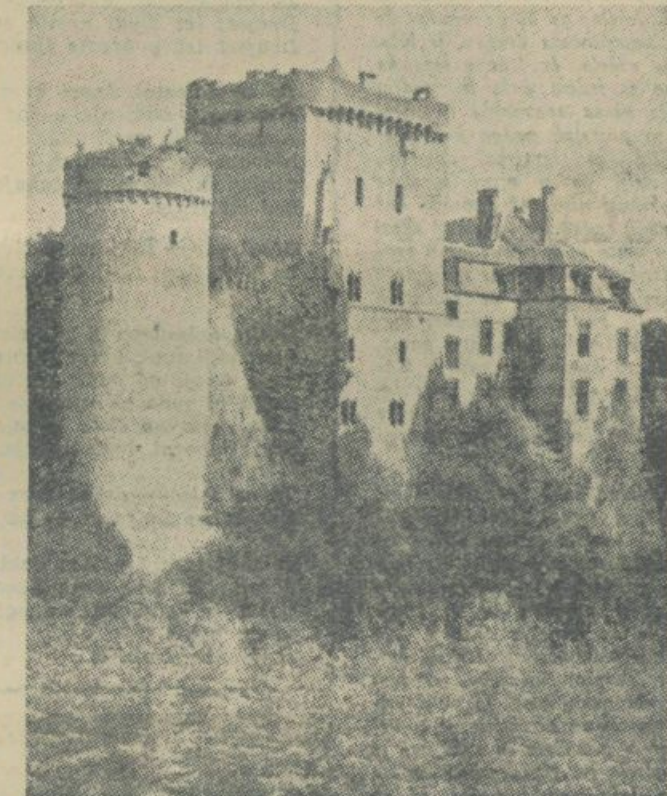
Spomenica o menzi

Študentje univerze Uppsala so s posebno spomenico na švedskega kralja postavili zahtevu pa ustanovitvi menze. Študentje poudarjajo v spomenici, da je vprašanje prehrane pri študentih zelo pereče in ugostiljavajo, da bi polovica študentov porabila več hrane, če cene ne bi bile tako visoke.

Stran iz izkaznice Mednarodne počitniške zveze z žigi raznih evropskih spota. Takole zbiranje žigov pa se kar izplača.

šče vse mestne muzeje, galerije, živalski in botanični vrt, letališče in gledališče po običnu znižani ceni. V Londonu organizirajo uprave domov vsako nedeljo ogled in brezplačno vožnjo po Londonu. Podobne stvari nudijo tujcem tudi v Skandinaviji, kjer lahko člani organizacije potujejo z letali družbe SAS za isto ceno kot z vlakom tretjega razreda, če je kako mesto v letalu slučajno prost. Ker je letalski promet velik, odpotuje n. pr. samo iz Københavna dnevno kar povprečno 5 tiskih »zastonjarskih« potnikov. V Oslu pa organizira uprava doma poletov do Severnega rta z zelo starimi letali, ki niso več v prometu. Ta vožnja je sicer malo pustolovska, kar kaže to, da vsi potniki dobe pred poletom padala. Vendar dosega (5 let že de-

Građ Hollenfels v Luxemburgu, kjer je tudi dom Počitniške zveze

luje ta sistem) še ni bilo nobene nesreče. Podobno deluje tudi organizacija v ZDA, ki prevzela svoje članke preko Atlantika v zelo starih in potuhlih ladjah. Vasko leto izda mednarodna federacija priročnik, kjer so imena in naslovi vseh domov po svetu, ki so prijavljeni kakšni nacionalni organizaciji. V njih je tudi označen čas obratovanja, ker so predvsem v Franciji in Skandinaviji domovi odprti le poleti. Take priročnike in zemljevide izdajajo tudi vse nacionalne zveze.

Številni domovi v posameznih državah:

Nemčija	600
Velika Britanija	417
Švedska	252
Francija	209
Norveška	201
Švica	141
Danska	134
Kanada	71
Nizozemska	52
Indija	50
Italija	49
Irsko (republika)	33
Finska	28
Nova Zelandija	14
Luksemburg	15
Tunis	11
Saar	8
Izrael	6
Island	2

Za ilustracijo nekaj števil iz nemške statistike. Leta 1953 je v nemških domovih bilo četrtilijona tujcev, kateri tujci so obiskali Nemčijo: iz Alžirja 750 nočitev, iz Avstralije 750, Danske 42.000, Britanije 35.900, Finske 4.500, Francije 14.000, Indije 640, Kanade 2400, Islanda 75, Italije 7400, Maroka 510, Nove Zelandije 2000, Nizozem-

ske 37.000, Norveške 6000, Avstrije 10.000, Pakistana 80, Švedske 12.000, Tunisja 1000, Švice 5000, ZDA 10.900 in od drugod okrog 10.000. Na drugi strani pa je bilo v istem letu v vseh drugih domovih na svetu nad 350.000 »nemških« nočitev, od tega največ v Švici (90.000), Danskiju (10.000), Britaniji (31.000), Franciji (33.600), Avstriji (17.000) itd.

In mi? Navadno je tako, da če se pojavis v takem domu, ti povedo, da si prvi Jugoslovian. So pa tudi domovi v večjih krajih ali ob glavnih poteh, kjer je letos prenočevalo precej naših študentov, tako n. pr. v Parizu, Londonu, Hamburgu, Münchenu, Frankfurtu. Pogosto se najdejo tudi praktičanti, ki dalj časa stanujejo v domu in si tako prištedijo precej denarja. Pri tem se postavljajo vprašanja, kako uspe našim ljudem priti v tak dom, ko pa nimajo ustreznih izkaznic mednarodne federacije. Kar se tega tiče, je stvar preprosta. V večini primerov se prizadejo postojajo študentske izkaznice, indeksa, izkaznice naše Počitniške zveze ali pa planinske izkaznice. V večini večini primerov so sprejeti, ker se upravni domov navadno ne spozna na predložene izkaznice, ker ne razumejo niti stavka, ali pa sprejmejo kandidata kratkoročno, ker je Jugoslovian (pojem je ekvivalent zaradi redkosti). Mnogi pa so si tudi v tujini sami nabavili izkaznice ali one nacionalne zveze ter potujejo kot »tujci«.

Mnogo se je govorilo o tem, da bo tudi Jugoslovanska počitniška zveza pristopila v to mednarodno organizacijo in bi tako tudi našim članom bilo omogočeno polnopravno uživanje vseh ugodnosti povsod po svetu. Hkrati pa bi tudi tujci lahko obiskali naše domove in centre počitniške zveze. To bi bilo lepo in edino pravilo. Slišajo pa se glasovi, da ne bomo vstopili v to federacijo, ker »nimamo tujcem kaj nuditi, ker ni domov in so prenočišča odprta le poleti itd.« Mislim, da imamo vsaj toliko domov kot Island in poudarjam, da je večina domov v mnogih državah odprta tudi poleti. Zdi se mi pa, da je resnični vzrok neke nevolje v počitniški zvezi, ki je uveljavila provincialna parola, da naj potujemo predvsem doma, na drugi strani pa je naš odnos do tujcev tak, da vidimo le devize.

Građ Hollenfels v Luxemburgu, kjer je tudi dom Počitniške zveze

Vasko leto pride k nam na počitnice stotine turistov, ki spadajo v tisto skupino ljudi, ki imajo mnogo denarja. Ne damo pa možnisi za potovanje predvsem tistim mladim ljudem, katerim je naša država kaj več in ne samo »cenena turistična dežela«.

Naši domovi in druga središča počitniške zveze bi odzvela in imeli bi slajno turistično delo ter kraje, kjer bi se srečevali naši mladinci z drugimi. Da bi bilo to koristno, ni treba posebej poudarjati. Drago Kralj.

Obvestilo Mednarodnega odbora ZŠJ vsem združenjem

V smislu zaključkov II. plenuma COSSJ, ki je bil sklican konec preteklega leta, obveščamo vsa združenja in prizadevate, da bo izdajanje priporočil za privatne prakse omejeno na minimum in da se bodo ta izdajala po sklepu UO ZŠJ na podlagi karakteristike in priporočila združenja. Za praktičante, ki odhajajo na prakso preko raznih mednarodnih organizacij, kot so to: IAESTE, AIESEC, IFMSA, SVI itd. se bodo priporočila izdajala kot doslej.

Prosimo odbore združenj, da to upoštevajo, pripomnimo pa, da priporočila ZŠJ ni nujna priloga k prošnji za izdajo potnega lista in da lahko privatni praktičanti dobijo potni list brez nadaljnega na Oseku za potna dovoljenja pri Tajništvu za notranje zadeve MLO Ljubljana na osnovi predložitve kreditnega pisma firme, kamor odhaja praktičant na prakso.

Ljubljana, dne 25. januarja 1955.

Mednarodni odbor ZŠJ

VOLLEBEKK S PRAKSE NA NORVEŠKEM

sedež agro-nomov in gozdarjev

Tega imena ni v voznem redu niti v turističnih pro-spektih norveških potovalnih uradov, kajti Vollebekk je le mala vasica, približno na pol poti od reke Glomma do Osloškega fjorda. V tem kraju je rezidenca slušateljev Norges Landbrukshogskole — študentov agronomije, vrtnarstva, mlečne industrije in gozdarstva. Slednji so nama poslal prijazno vabilo. Resnici na ljubo je treba povedati, da je norveške študente včasih težko obiskati, saj so zbrani v štirih univerzitetnih središčih v Oslu, Bergenu, Trondheimu in v Vollebekku.

Najstarejše univerzitetno središče je v Oslu. Univerza je bila ustanovljena leta 1811 in ne vključuje fakulteti za stomatologijo in veterinarstvo. Tehnična fakulteta je v Trondheimu in ima oddelke za arhitekturo, rudarstvo, za elektrotehniko, kemijo in civilno tehniko. V Bergenu je bila leta 1936 osnovana Fakulteta za ekonomijo in poslovno administracijo ter leta 1948 samostojna univerza z vsemi oddelki.

Gozdarji iz Vollebekka so nama že takoj ob prihodu razkazali novi gozdarski inštitut, fakulteto in naselje ter sva se z njimi prav po domače pogovorila o vseh mogočih študentovskih vprašanjih. Izprehod po naselju da slutiti dobro organizacijo dela te velike družine.

Študijski načrt določa tri-letni študij. Slušatelji morajo imeti pri vpisu v višji letnik opravljene izpite iz prejšnjega letnika. Letnik ponavljajo le redki posamezniki. Že ob vpisu na fakulteto mora imeti kandidat opravljeno triletno prakso v podjetjih. Pa tudi med študijem se polaga veliko važnost prav na vaje. Individualno delo s slušatelji v času predavanja, vaj in zlasti seminarjev, ob nenehni prisotnosti znanstvenega kadra omogoča študentom, da predpisano snov absolvirajo ter diplomirajo že po treh in pol letih.

To dejstvo je seveda velikega ekonomskega pomena za študente, kajti pretežna večina njih izhaja iz kmečkih družin, ki pa na severu niso kdovekak bogate. V Vollebekku je 75% študentov, ki se vzdržujejo sami. Del slušateljev prejema podporo države, toda ne v obliki stipendij in otroških doklad kot pri nas, temveč v obliki brezobrestnega posojila. Povprečno porabi študent za študij, hrano, stanovanje ter za razne osebne izdatke 200—300 kron mesečno, kar znaša 8000 do 10.000 din.

Problem gozdarskih študentov pa je v tem, da prihajajo na fakulteto zaradi predpisane predprakse, že precej starl. Procent poročenih študentov je, če ga primerjamo z našim, zelo visok. Zato so zgrajeni v naselju tudi družinski bloki.

V Vollebekku stoji moderno poslopje — odlično opremljen gozdarski inštitut, ki me je spominjal na naše inštitute na Mirju. V prostorni čitalnici sem našel tudi nekaj jugoslovanskih gozdarskih publikacij. V bližini inštituta je zgrajen družinski dom z dvorano za gledališke, filmske in plesne prireditve. V tej zgradbi se

IZRAEL

Stavka na medicini

V stavko so stopili študentje medicinske fakultete v Jeruzalemu kot protest proti visokim študijskim pristojbinam. Ker je dekan fakultete objubil, da bo zagovarjal zahteve študentov po znižanju študijskih pristojbin, so študentje s stavko prenehali.

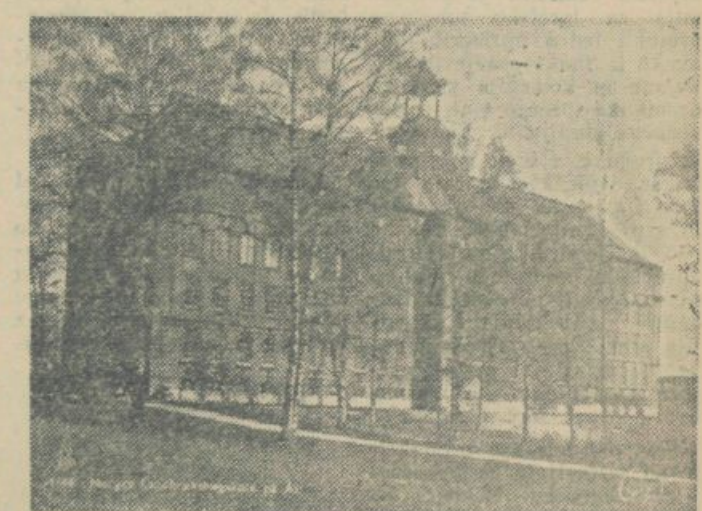
nahajajo poleg obednice še številne sobe za družabne sestanke.

Kratek sprehod popelje obiskovalca po naselju mimo pisarniškega poslopja in majhnih pošte do predavalnic, ki so nameščene v dveh, večnadstropnih stavbah starejšega tipa. Vollebekku pripada še inštitut za raziskovanje mleka, in mlečnih proizvodov. Nedaleč od študentskega naselja se pa vrste enodružinske, lične lesene hiše profesorjev in asistentov.

Izven mesta, dobre pol ure

Tiplanska severnejša norveška gorska pokrajina. V ozadju sta divje oblikovani gori Bispen in Kongen

Agronomska fakulteta v Vollebekku

z vlakom od Osla, tvori Vollebekk s svojimi inštituti ter naselji celoto, ki je nedvomno dober pogoj za uspešno delo.

Študentje sodelujejo, ne glede na različne nazore, pri dveh organizacijah. Prva skrbi za sodelovanje s profesorji pri študijskih vprašanjih in svetuje pri finančnih vpraša-

lap, ekonomisti iz Bergena pa Speculatorja.

In še nekaj: leta 1956 bo priložnost nekaj gozdarskih študentov iz Vollebekka na prakso v Slovenijo, verjetno k blejskemu gozdarstvu na Pokljuko. Nič pa ni zanemarljivo, če slišati o agronomih.

Z. M.

Prijateljstvo in mir

Obisk maršala Tita in jugoslovanskih političnih voditeljev v Indiji in Burmi je končan. Ni dvoma, da so razgovori med Titom, Nehrujem in U Nujem rodili take uspehe kot jih morda dolgo ali pa nikoli ne bodo drugi politični sestanki.

Uspehi teh razgovorov leže v dejstvu da narodi Jugoslavije, Indije in Burme danes gledajo na mednarodne probleme z istimi očmi. Tako nas ne veže samo iskreno prijateljstvo, ampak tudi ideali, ki so zasnovani na načelih spoštovanja neodvisnosti vseh držav, enakopravnosti v mednarodnih odnosih, utrditve miru v svetu in aktivnega mirnega sožitja.

Prav gotovo pomeni obisk maršala Tita Burmi in Indiji novo obdobje v razvoju odnosov med Azijo in Evropo. Na azijskih tleh so se sestali predstavniki držav, ki danes vodijo v svetu politiko aktivnega sodelovanja med narodi.

Politični razgovori, ki so jih imeli voditelji omenjenih držav, niso bili nikak kompromis, ampak ugotovitve, da se politike, ki jih zastopajo posamezne države odlično skladajo. To daje še večje perspektive za bodočnost, narodni Burme, Indije in Jugoslavije pa bodo odsej še tesneje hodili po skupni poti prizadevanja za ohranitev miru in sodelovanja med narodi.

Med najpomembnejšimi rezultati obiska predsednika Tita so politični razgovori, ki so pokazali izredno enakost pogledov na posamezna mednarodna vprašanja. Delhijska deklaracija in Rangoonska izjava nista nobeni formalni

pogodbi, kljub temu pa "je njun pomen večji in pomembnejši kot pa kak pakt.

Delhijska deklaracija zavrača politiko blokov, kot tudi politiko nevtiralne pasivnosti. Popuščanje mednarodne napetosti na svetu in kolektivni mir, dalje priznavanje neodvisnosti, integritete, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve, so predpogoji mirnega sožitja med narodi.

Rangoonska izjava predsednika Tita in premiera U Nuja, vnovič poudarja, da se bosta obe državi še nadalje trudili za utrjevanje svetovnega miru in zložitja mednarodnega sodelovanja. Miru danes ni mogoče doseči s pasivnim nevtiralizmom, ki bi pomenil umik s pozorišča borbe za mir ali pa s pristopom h kakršnim koli blokom, ki so glavna ovira na poti reševanja mednarodnih problemov in utrjevanju miru na svetu.

Načelo koeksistence, ki ga je predsednik Tito razložil, pomeni nov prispevek za ustvaritev miru na svetu. »Koeksistenca ni nevtiralizem, ampak aktivno prizadevanje, da se vsi narodni problemi rešujejo na mirnem načinu. Koeksistenca zahteva mednarodno sodelovanje.«

Obisk predsednika Tita Burmi in Indiji, kot tudi njegovi politični razgovori z voditelji teh držav so pokazali, da se naši pogledi skladajo in predstavlja nov prispevek za ohranitev miru. Pokazali so tudi, da so narodi Jugoslavije, Indije in Burme odločni potevovati se za demokratične odnose v svetu.

19. II. 1955

MESTNI LJUDSKI ODBOR ČRNOMLJA

se pridružuje čestitkam ob občinskem prazniku in želi vsem svojim meščanom veselo praznovanje!

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

ČRNO MELJ

čestita vsem svojim odjemalcem za občinski praznik in se še naprej priporoča

1849 - 1955

To thee, sweet, happy Verba, all my praise!
Dear corner of my father's home and land,
Why did the thirst for knowledge e'er demand
My going hence into life tortuous ways!

(Prevod soneta VRBI iz »Selection of Poems by France Prešern«, ki jih je izdala založba BASIL BLACHWEL-Oxford.)

Predstava Prosim, oprostite! Za zaprtimi vrati

Tako kot vsako leto ob zaključku semestra je Akademija za igralstvo umetnost pretekli teden uprizorila odlomke iz Shakespearijevih del. Drame in komedije velikega dramatika spadajo v okvir obveznega študija na Akademiji, produkcija sama pa je nekakšen izpit, kjer morajo slušatelji pokazati svoje znanje in svojo nadarjenost. Takšne produkcije so bile doslej vedno nekako interne in publiko so sestavljali povečini študentje nižjih letnikov, komisija, starši nastopajočih in nekateri povabljeni gostje; večjega števila navzočih majhna dvorana ne more sprejeti.

Prvi del letošnje produkcije so sestavljale Shakespearjeve tragedije: Macbeth, Othello in Hamlet. Slušatelji so viziranih odlomkih poskušali prikazati najbolj značilne osebe in prizore. Kljub majhnemu odru in skromni inscenaciji so se nastopajoči pogumno vživeli v svoje vloge in pokazali precejšnjo mero znanja. Res, nekateri izmed njih niso dosegli tiste izrazitosti in tisto notranjo intenzivnost, s katerima bi mogli ustvariti iluzijo pravega odrskega dogajanja. Del krivde je prav gotovo v nastopajočih samih. Osnovni stil igre, kot ga je bilo mogoče v večji ali manjši meri opaziti pri vseh, je vse preveč temeljil na vnaenju, deloma celo krčevitem naprežanju, ki vzbujala pri gledalcu kvečjemu občutek nasilnosti in nesmiselnega prizadevanja ter navsezadnje izenačil nadarjenost s spretnostjo. Resnična moč gledališke igre in sugestivnost nastopa pa je v resnici daleč od vsake vnajosti in pretiranosti. Slušatelji, ki se pripravljajo na svoj igralški poklic, bi morali najti sebi in tudi času ustrežnejši stil igre. To je vprašanje nadarjenosti, resnosti in prizadevanja, torej tistih osnovnih lastnosti, iz katerih raste enkratnost vsake igralške stvaritve. In takšne lastnosti lahko Akademija le vzgaja, dati pa jih ne more.

Toda tu se pričena drugo poglavje krivde. Vprašanje je namreč, v koliki meri študijski okvir Akademije dopušča možnost izoblikovanja individualnega nastopanja in eksperimentiranja. Zdi se, da Akademija za igralstvo umetnost vse bolj in bolj vzgaja pri slušateljih tisti konvencionalni gledališki stil, ki je močno podoben formalizmu starega Burghtheatra in ga pogosto srečujemo v ljubljanski Drami. Toda tam, kjer se končuje eksperiment, se pričena nemotivirana pripadnost. In vse vzgojno prizadevanje je lahko brezuspešno, če ni obenem šola in iskanje. Kjer tega ni, tudi pogum in znanje malo koristita.

V odlomkih iz Shakespearijevih tragedij sta se prav gotovo najboljše odrezala slušatelja Danilo Bezlj in Alja Tkaceva. S svojo mirno in preprosto igro sta učinkovala

intenzivno, medtem ko so ostali nastopali manj uspešno, bodisi do so vloge vse premalo ustrezale njihovim zmognostim, bodisi, da so s pomočjo nepotrebnega naprežanja ustvarjali le vnaj, a vsebinsko prazen videz.

Kako je potekal drugi del predstave, žal ne morem poročati. Kljub temu, da je bilo uredništvo Tribune povabljen na produkcijo, je rektorat že pred njenim pričetkom onemogočil ogled predstave z motivacijo, da je strogo in-

terna. Z isto motivacijo in kljub dejstvu, da so v dvorani sedeli gostje, ki nimajo ničesar skupnega ne z Akademijo ne z igralstvom, je rektorat preprečil vstop nekdanjim diplomantom svojega zavoda, ter v odmoru zahteval, da se odstranijo. Kakšni so kriteriji te stroge internosti, je seveda težko razumeti, še težje pa je ugotoviti, čemu je klavzura s stražo na vratih sploh potrebna. Da o vpludnosti takšnega postopanja sploh ne govorimo.

-c

Jelica Siardova kot Lizi v Sartrovi »Obszrni vlačuga«

Razstava v OSLU

V začetku februarja so v Oslu odprli razstavo »Zgodovina jugoslovanske knjige«. Pred tem je bila ista razstava že v Stockholmu in Koppenhagen.

V prvi polovici marca bo razstava prenešana v London, potem pa verjetno še v Pariz in Benetke.

»Vojno in mir« bo snemal Michael Todd

Končno so v Beogradu zaključili razgovore kdo bo snemal film Vojno in mir. Filmski producent Michael Todd je z jugoslovansko vlado dosegel dokončni sporazum. Izjavil je, da na ta sporazum ne bo vplivalo delstvo, da tudi dva druga film. producenta pripravljata snemanje Vojne in mira. To sta Dino De Laurentis in David O. Selznick.

Michael Todd je izjavil tudi, da pričakuje, da bo scenarij za film pripravljen do junija, ko bosta on in režiser Zimmermann opravila v Evropi zadnje revizije.

zije. Zunanje prizore, katere bodo posneli v Jugoslaviji, bodo začeli snemati v septembru. Po dosedanjem načrtu bo prikazovanje filma trajalo približno štiri ure.

Peter Božič:

Beli šal

Objavljamo odlomek nove študentske primerjalne književnosti, ki bo v celoti objavljena v eni od prihodnjih števil BESEDE.

Deklica, ki je prej pobrala šal, je zavila v stransko ulico. Spominjam se še (morda je to samo laž; spomin rad laže v mojo prid), da ji je drhtela roka, ko je obrnila glavo skoraj čisto k meni. A moj spomin je kot pokvarjeno kolo na vodnjaku. Včasih se obrne nazaj. Takrat laže. A to samo že dan, ko se počutim tako nenavadno in nisem pijan. Včasih se sporečeva, a tako čisto na koncu nima je vseeno. In deklica z belim šalom je tako ali tako krenila v stransko ulico. In to drhtenje roke ni edina stvar zaradi katere prideva mlada s spominom nazaj. Potem je še mnogo takih majhnih stvari. Na primer, kadar sediva za mizo tako pozno v noč, se pogovarjava o različnih stvareh. Zelo enostavnih. Včasih, sem se trudil, da bi ga kam zagrebel. V dekliško

In tako je od predstave do predstave. Vseeno kje, v Kranju, v Ljubljani ali kjerkoli drugod. Dvorane se polnijo, publika ploška, Nada in Jelica pa kot interpretki Lize, zadovoljni in polni zaupanja v svojo začetno umetniško pot.

Jelica je v tej predstavi imela svoj krst, saj je komaj nekaj mesecev od tega, ko je zapustila Akademijo. Nada pa ima za seboj že dve uspehi in radosti polni sezoni, saj je doslej kot Micka v »Kranjskih komedijantih« ter v »Mladosti pred sodičem«, »Dragi Ruth« in mnogih drugih delih dosegla že lep igralški uspeh. In kdo bi pred leti dejal, najmanj pa oni sami, da bosta nekoč iz skromnih, nagajivih deklet vzrasli dve pomembni slovenski igralki.

Kako daleč je že vse to, a vendar je tako lepo in nepozabno. In Jelica se vsega prav dobro spominja. Spominja se, kako se je začelo, neke daleč ob morju, ko je nekega poletnega popoldneva srečala in spoznala znano gledališko igralko in svojo bodočo vzgojiteljico. Igralki se je naglo priklopilo to skromno dekle in postali sta dobri prijateljici. Veliko sta se pomenili, o marsičem sta govorili in seveda tudi o gledališču. In takrat je v dekletu vzplamtel tih želja, ki ni v njej nikoli več ugasnila — želja postati igralka. Polna zaupanja vase in svoj talent se je tisto jesen iz Ekonomske fakultete prepisala na Akademijo za igralstvo umetnost. Težko je bilo začeti, saj se je dotlej le malo ukvarjala z gledališčem in tudi tako mlada je še bila. Po svojem videzu že sicer dorasla in včasih celo preveč resna — tako jo je napravila vojna in materina smrt, vendar pa v bistvu je tako plaša in otroško spogledljiva v svojem začetnem odrskem nastopu, polna iluzij o odrskem življenju, ki ga se ni dojela, pa bi ga vendar že rada posredovala drugim, je bila, ko je začela. Iz leta v leto pa so se v trdem delu in študiju ostrila njena spoznanja in njeni liki so postajali vedno bolj prepričljivi in igralsko dognani, vzgojitelji pa v njene igralске sposobnosti niso več dvomili. Od osnovnih značajev antike, skozi dolgo vrsto tako imenovanih problematičnih značajev iz sodobnega življenja, ki segajo od salonskih dam do pretresljivih figur, kjer razkriva ženska duša svoj poraz, kot je to uspešno izvedla v Cocteaujevih »Monologih«, pelje Jelica pot naprej v like polne umetniške invencije in resnega znanja.

Približno tako je začela svojo igralško pot tudi Nada. O gledališču je samala že kot otrok, ko je nastopala v raznih otroških igracih. Pozneje je brepenenje po gledališču prenesla že v svoje zrelejše in resnejše obdobje. Ko pa se je priključila študentski kulturni skupini »Kajuh« ter tam odigrala nekaj vlog, ki so ji prinesle uspeh in priznanje, je v njej dozorela odločitev in tudi ona se je vpisala na Akademijo. Tu sta se z Jelico prvič srečali in ob previzirani ter izkušeni polni roki Vide Juvanove, sta rasli in se razvijali dalje. Vida Juvanova, Mira Danilova in Rutina Sever so s svojo pedagoško rutino in bogatimi življenjskimi izkušnjami odlično vplivali na prvi razvoj nadarjenih začetnic.

Mimo pozitivnih poročil o njenih nastopih, pa se zelo pogosto močno deljena mnenja kritikov celo glede njenih dognanih igralških stvaritev. Obe sta si živo

nasprotje: ne le po videzu in temperamentu, po pogledu na svet in presoji človeških dejanj, ampak tudi po dojemanjih, po igralskem navduhu in po metodi dela. To smo lahko videli že pri njuni interpretaciji Sartrove »Obszrne vlačuge«, ki sta jo obe odigrali vestno in prepričljivo, igralsko dogano in popolno, vendar pa je vsaka dala v Lizi nekaj svojega; vendar obe umetniško dognan lik, na katerega sta obe ponosni. — a

LITERARNI VEČERI V PREŠERNOVEM TEDNU

Kakor vsako leto za Prešernov teden bodo slovenski književniki imeli tudi letos vrsto literarnih večerov. Od četrtega do osmega t.m. bodo imeli literarne večere v Ljutomeru, Gornji Radgoni, Vidmu ob Ščavnici, Radovljici in Šoštanju. Na teh literarnih večerih bodo poleg naših starejših književnikov Franceta Bevka, Mateja Bora, Cvetka Golarja, Juša Kozaka, Janeza Potrča in drugih sodelovali tudi naši mlajši književniki Kajetan Kovič, Janex Menart, Ivan Minatti, Ciril Zlobec in Beno Zupančič.

France Pibernik:

PESEM UBOGE DEKLICE

Bila bi lepa črnolasa deklica, dober otrok očetu in materi, topla uteha nekemu v žalostnih dneh — pa se je rodil samo ubogi otrok z obrazom nelepim, rok neobglednim in vse drugo ni bilo tako kot je drugod.

Sredi vsega zdaj samo srce bije tako kot povsod in moje sinje oči jokajo včasih, kadar bi rade drugam, drugam odto.

Ze dvajset let je tako. Dvajset let sredi nemih sten. Dvajset let v breme ljudem.

To so žalostni dnevi brez sonca. Eno samo življenje — pa še to odveč. Nikamor ne greš, nikogar ne pričakuješ, nikjer in nikoli ne čakajo nate — vse življenje.

Sredi vsega zdaj samo srce bije tako kot povsod in moje sinje oči jokajo včasih, kadar bi rade drugam, drugam odto.

Cutim, kako lepo bi bilo živeti onkraj teh žalostnih sten, kjer hodi vsak večer ljubljani fant z lepim dekletom. Vem, dvoje od tistih srečnih ljudi. Kako bi rada za njima, kadar ostajam čisto sama, brez ljubezni, brez upanja.

To so žalostni dnevi brez sonca. Eno samo življenje — pa še to gre mimo.

Bila bi lepa črnolasa deklica, dobra, ljubljana žena nekemu, pa se je rodil samo ubogi otrok, ubogi otrok, samo ubogi otrok.

Študenti Akademije za upodabljačo umetnost pri risanju akta

poljubila in tedaj je nekdo prižgal vžgalico.

»Bi morda prižgali«, je rekel zamolkot glas.

Kadar kadim imam vžgalice sam in jih ne potrebujem od vas. Morda bi jih kdaj, tako zunaj na cesti, ko rosi. Takrat je težko dobiti ogenj. A ravno takrat ga navadno nimam. Rečimo če bi se takrat srečala. A na koncu je vseeno.

»Oprostite«, je rekel in ni upihnil vžgalice.

Deklica z rjavimi očmi pa je s šalom brisala ustnice. Najbrž so bili spomini tako težki in grdi, da jih je čutila. A to ni prijetno. Prej je plinska luč trepetala prav mehko in toplo, zdaj se je premislila in metala le hladno in zelenkasto svetlobo po stenah. Pravzaprav pa ne vem, če je bilo vse to res. To je odvisno od oči. Od oči, ki gledajo v plinsko luč na vlaku.

Potem sem dolgo stal pri njej. Božal sem jo po vratu in po laheh. Ne vem zakaj, a hotel sem jo poljubiti, na vsak način sem jo hotel in to na uho. Pravzaprav bi jo moral, toda božal sem jo kar naprej, da bi zatrl ta nesmisel v sebi. Ne vem, kaj bi si potem mislila o meni. A vendar. Bolje bi bilo, ko bi to tedaj storil. Potem te želje zdaj ne bi čutil več Deklica pa je še vedno gledala nekam stran. Nekeč sem videl nekoga, ki je šlinil dekleta po bradi. Morda

Nada Bavdeževa, ki igra Lizi v Sartrovi »Obszrni vlačuga«

Ob robu

(Nadaljevanje z 2. strani)

nas je pustil nepotešene tako z lepim uvodom o kulturi in umetnosti, ter njuni funkciji opremljeni referat italijanskega delegata, kakor tudi diskusijo o njem. Edini predlog, o čem naj bi pravzaprav govorili ti seminarji — torej tema v kateri smo upravičeno mislili, da bo vzgala — sta bila francoski (o zgodovini študentskega gibanja oz. študentskega sindikalizma) in nemški (o filmu). Milogredci: abstraktni in povsem neopredeljeni temi — Svoboda kulture letošnjega seminarja v San Remu in po instambulski konferenci določena tema bodočega seminarja COSEC-a. Umetnost in kultura, bi bilo vsekakor zdravno sočutje z lepo določenim in omejenim delom obeh seminarjev, ki ju bo letos organiziralo VDS (Zveza nemških študentov): spomladi v Bonnu delovni seminar mladih filmskih delavcev in poleti seminar, ki bo govoril o kulturi skandinavskih držav. Neke neodločno stanje v COSEC-u, kar se tiče seminarjev, seveda mora mo upoštevati objektivna organizacijske težave, karaktizira tale odlomek iz diskusije:

James Edward, ZDA: Ali obstoji natančen plan seminarjev? Johan Thompson, generalni sekretar COSEC-a: obstoji, ampak ni definitivni(?). Bolje je, da pridejo ljudje pripravljeni na seminar v letu 1956, kot ne pripravljeni v 1955.

Tako je debata o seminarjih (na katero se je zreduciralo vse razpravljanje o 4. točki), izvenela v mislih na leto 1956, in spoznanje, da je vsekakor treba določiti internacionalne skupine, ki bi pripravljale delo seminarja.

Mislil, da bi bile na mestu še tri opombe:

1. Na konferenci se ni govorilo o povezavi študentov filozofskih fakultet, čeprav bi bilo to — po mojem — bistvo in prava vsebina četrte točke, ki govori o oblikah seznanjanja s kulturnimi drugimi narodov (mlnogredci: konferenca je zelo razumno kmalu uvidela nesmiselnost debate o študentski in nacionalni kulturi). Govorilo se je o filmu, gledališču, pesni — o literaturi nič. In vendar mi vsi, kolikor sploh poznamo kulture drugi narodov, jih pa najbolj poznamo ravno po njihovi literaturi. Konkretni kontakti med seminarji posameznih fakultet, medsebojna obveščanja o novih strokovnih knjigah in tudi beležniških novitetah bi bili vsekakor pozitivni. S tem v zvezi:

2. Vloga študentskega tiska je bila popolnoma zanemarljiva in prezrta.

Teh par opomb se mi je zdelo potrebno izreči zato, ker mislim, da so bili pozitivni politično-moralni in praktični rezultati konference omenjeni še na drugem mestu. Malo kritike pa nikjer ne škodi — zlasti, če pomislimo, da je to prva konferenca in da ji bo sledilo še mnogo drugih te vrste.

DARKA HOCEVAR

kot danes, imam mokro v čevljih; a to ni hudo. To je neke posebne vrste ugodje. Če ima človek luknje na podplatih se spomni stvari, ki bi mi sicer nikoli ne padle v glavo. Na primer meni, ko je tako deževno kot danes in stojim na vogalu, kjer stojijo skoraj vsi vozovi cestne železnice in me zazebe v noge. Takrat se nenadoma domislim in stopim v prodajalno za čevlje.

»Imate čevlje?«

Prodajalka navadno molči in se ji zdi to vprašanje nemumno. »Na primer take z luknjami na podplatu, ali pa vsaj z razrganino peto.«

Ljudje se smejejo in pravijo, da sem neresen človek. Ali to je lahko hudo resna stvar. Kakor se pač vzame.

No, zdaj sem utrujen, celo nekoliko moker. Plašč bo drugi dan popolnoma pomekan, ker se ne morem navaditi, da bi ga obesil, kadar je moker. Malo bom še počakal in stopil pod streho, ki je globoko nagnjena čez pločnik. Morda bom videl deklico s šalom. Tako mi je žal zanj. Za bel šal, ki je padel v vodo in je umazan. Če je ne bo dolgo bom šel in, ker danes nisem pijan bom najbrž razbil zadnjo svetilko na drugo. Res, prijetno je, ko se spije steklo po tleh. A vendar. Ostro je. In reže. Bog vedi kje. Nekateri menijo, da imajo dušo,

St. 3
tribuna
LJUBLJANA, 3. februarja 1955

Leto V.
LIST
ŠTUDENTOV
LJUBLJANSKE
UNIVERZE

TRIBUNA list študentov ljubljanske univerze. — Odgovorni urednik Bogdan Pleša, abs ekon. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5a, telefon 22-102. — Tekoči račun Narodne banke 608. T-841. — Letna naročnina 200 din. — Tiska tiskarna Slov. poročevalca

Malo po travi, malo po snegu

VRANČIČ pred PRESTORJEM

V izvedbi Akademsko smučarskega kluba Ljubljana je bilo v nedeljo 23. I. v Kranjski gori zanimivo smučarsko tekmovanje ljubljanskih študentov. Zanimivo ne le po rezultatih in po tem, da je bilo izvedeno »malo po travi, malo po snegu«, temveč tudi zato, ker je to prva letošnja smučarska prireditev večjega obsega.

Vsem skeptikom in nam samim v nekako pobudo smo se vsem prognozam navkljub podali v Kranjsko goro — v res nemogoče snežne razmere. Mrzlično smo pričakovali, kdaj se bo vlak ustavil v Kranjski gori, saj pogled skozi okno vso pot ni bil prav nič pomirjujoč. Nič pa se ni mudilo našemu Gorenjcu, ki nas je po ločitvi za Brnino, ki je sredi zelenih livad karavanske strani kazala vsaj malo bolj zimsko lice. S požrtvovalnostjo smo postavljali kole, saj je bilo treba za vsakega napraviti luknjo v ledeno zemljo, da je

stal, uradovali pa smo kar pod napuščem senika. Tu je bilo seveda tudi zbranje in kaj kmalu so prve brzele skozi vrata — dame imajo seveda povsod prednost!

Rutinizirani Magušarjevi ni mogla nobena ogrožati zmage, čeprav je Batističeva od lani pokazala dober napredek in sta se na študentskem nebu pojavili novi zvezdi (končno!) — Zeleznikova in Centrihova.

Pod firmo mladincev so startali srednješolci, njihov nastop je treba na tej tekmi še posebej pozdraviti. Večina

dih. Vendar se ravno tu pozna pomanjkanje snega in seveda — opreme!

Študentov je bilo na startu nekaj nad 30 — posledica snežnih razmer. Vrančič je zmagal pred Prestorjem predvsem zaradi »garanja« s palicami. Slednji pa nas je zopet pričel o svoji sigurnosti in eleganci. Mladi mariborčan Cizej je prvič stopil v ospredje študentov smučarjev in kaže, da smo z njim na Univerzi dobili novega »asa« mlajše generacije. Pohvaliti je treba tudi ostale, ki so se kljub pomanjkljivi opremini — Rotar, Ogriž, Verbek — krepko preriili v ospredje. Med starejšimi akademiki pa je Knop Ljubo pokazal, da mu marsikateri mladih še vedno ni kos. Za svoje prvo mesto je žel tudi

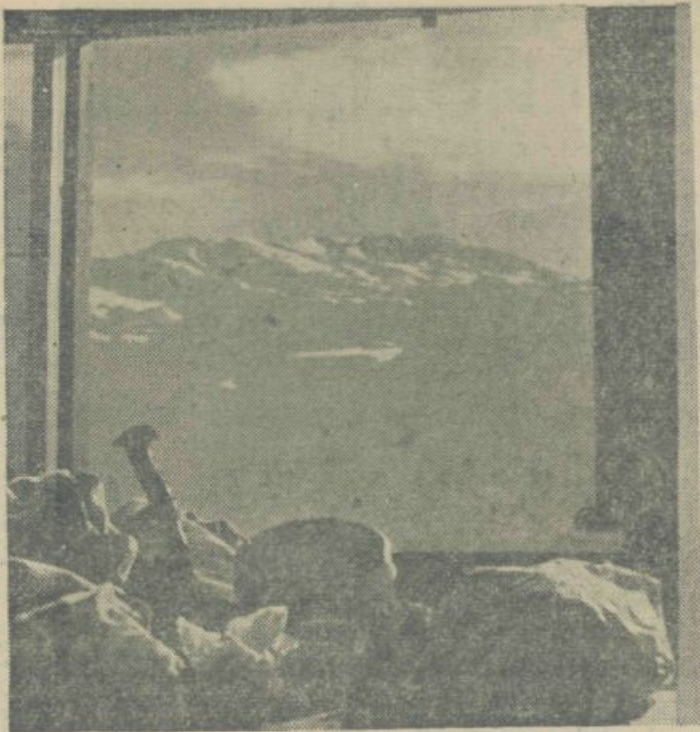
Akademsko smučarsko prvenstvo

na največ aplavza. Na startu pa žal ni bilo opaziti nekaterih močnejših (Karževa, Lenardova, Budinek, Janc, Zadel, Zupet) ki bi verjetno spremenili vrstni red tekmovalcev.

Na splošno smo lahko s to prireditvijo zadovoljni. Občutili smo pomanjkanje snega in opreme, toda dokaz nam je lahko, da se z dobro voljo in nekaj udela za humor tudi v teh razmerah izpelje taka prireditev.

M. S.

Smučišča na Jahorini že čakajo...

HITREJŠI KOT ZATOPEK

Atlet, ki preteče vsak dan 70 km

Mislil, da ni nikogar, ki mu ime Emila Zatopeka ne bi bilo znano. »Češka lokomotiva«, človek z jeklenimi pljuči, ali kako so ga že vse imenovali, je s svojimi neutrudljivimi nogami zlahka zmagoval svoje nasprotnike. Podri je rekord 13:58,2 nekoč slavnega Gundera Hägga s časom 13:57,2 ter je od leta 1952 dalje zmagal na vseh važnejših tekmah v Evropi in Ameriki. Na progi 5000 metrov je bil neprekosljiv. Ni bilo športnega izvedenca, ki bi si upal pomisliti, kaj šele reči, da Zatopekova zvezda ugaša — toda.

Bilo je na evropskem prvenstvu v Bernu 1954. Začetek konca slave »češke lokomotive«. Zgodilo se je nekaj, kar ni nihče pričakoval. S peklenskim tempom je dotedaj malo znani Rus Vladimir Kuc prisilil udeležence, da so zapuščali stezo — in končno je klonil tudi Zatopek, ki je spoznal, da se s takim nasprotnikom ne more meriti. Vladimir Kuc je zmagal na progi 5000 metrov s časom 13:56,6. Nov svetovni rekord!

Po uspehu v Bernu se je Kuc podal v London. Tu se je na stadionu »White City« odigrala borba med Chatawayem in neutrudnim Rusom. Zmagal je Anglež, ki je v finišu prehitel nasprotnika in prispel na cilj samo z dvema korakoma prednosti ter tako popravil svetovni rekord za 6 desetink sekunde.

Ta poraz ni odvzel poguma trdovratnemu Rusu, ki je neomajno trdil, da lahko doseže boljši čas od Chatawaya. Izvedenci so nejevolno odkimali v glavi.

Par dni pozneje so Kuca povabili v Prago, kjer se je vnovič spoprijel z Zatopekom, ki se je na to tekmo pripravil, da še nikoli tako. Pogum mu je dal tudi neuspeh Kuca v Angliji. Zaman! Polnih 20 sekund je Čeh potreboval, da se je približal Rusu, ki je tekel kot bi imel krila. Rezultat 13:51,0. Chatawayeva slava je bila kratka. Tako je Zatopekova zvezda dokončno zaslala.

In kdo je Kuc? Rodil se je v Leningradu 1927. Bil je traktorist, med vojno pa mornar in tankist. Sedaj študent tehnike v Leningradu. Postavne je čokate in prav nič ne spominja na tekača, ki vsak dan preteče 70 km. Da, pred tremi leti, ko je prišel s treningom, so se smejali njegovi nerodnosti!

S. J.

Vrančič Janez, letošnji prvak Univerze, med vožnjo

štirih urah odloži v našem zimskošportnem centru. Snega ni — je bila parola tistih, ki so nas pričakovali na postaji. Vendar smo se od-

je pripeljal iz Planice nam vsem dobro znanj Kosec Miloš, ki jih tam šola. Daleč sta ostalim pobegnila Kamnik in Skutnec, čeprav so se vsi tru-

REZULTATI

Dijakinje	sek.
1. Golmajer Greta	44,4
Studentke — absolutke	
1. Magušar Marija, prof.	37,2
Studentke	
1. Zeleznik Erika	39,6
2. Batistič Tamara	41,6
3. Centrih Lidija	43,9
Starejši akademiki	
1. Knop Ljubo	31,6
2. Kosec Branko	33,4
3. Dr. Novak Rajko	39,8
Dijaki	
1. Kamnik Emil	32,9
Studenti — najboljši čas	
1. Vrančič Janez	31,2
2. Prestor Ziga	31,4
3. Cizej Marjan	31,5
4. Rotar Stane	32,4
5. Ogriž Kristi	32,9
6. Verbek Jože	34,0
7. Remec Jože	34,2
8. Kržišnik Ivo	34,3
9. Robas Stane	34,6
10. Novak Franc	35,0
11. Kuhnar Ignac	35,9

Plasman moštev

1. Strojna I (Remec Jože, Robas, Novak)	104,0
2. Ekon. (Vrančič, Prestor, Zihnerl)	104,3
3. Strojna II (Strle, Kunaver, Kuhnar)	105,7

O prireditvi študentov-smučarjev smo že mnogo pisali. Sedaj tečejo zadnji dnevi, dnevi mrzličnih priprav, saj vemo, da bo to ena največjih smučarskih prireditev, kar jih je bilo doslej v Jugoslaviji. Olimpiado organizira — Športski odbor Saveza študentov Jugoslavije.

Študentske smučarske olimpiade veljajo za izredno kvalitetne prireditve. To ni nič čudnega, saj vemo, da je prav med študenti mnogo smučarjev, ki so že mnogokrat zastopali državne barve tudi na pravih olimpiadah ali na sve-

tovnih prvenstvih. Zanimivo je, da so imeli naši tekmovalci na obeh prejšnjih olimpiadah precej uspeha. Na prvi olimpiadi, ki je bila l. 1951 v Badgastelu, je naš reprezentant Ivo Razboršek osvojil naslov študentskega svetovnega prvaka v skokih. Slovenska tekmovalca — tekača Ben in Novak sta se na istem tekmovanju plasirala na drugo in tretje mesto. Tudi na drugi olimpiadi, ki je bila l. 1953 v Sant Moritzu, je našemu skakalcu Goricku uspelo, da si je z odličnimi skoki priboril naslov svetovnega prvaka. Ti uspehi niso majhni, posebno če vemo, da so na teh tekmovanjih nastopali tudi tekmovalci severnih narodov. Na prejšnjih tekmovanjih so se slabše odrezali alpinisti, ki se niso mogli prebiti v elito svetovnih »asov«, saj so nastopali Schneider, Rubi, Jamnig in drugi, ki so že večkrat prekrizali račune največjim svetovnim favoritom.

Šah na naselju

Študentje na študentskem naselju so se že takoj v pričetku leta z vso resnostjo posvetili lepi in koristni igri — šahu.

Prvo večje srečanje je bil moštveni brzoturnir med študenti naseljem in Kolegijem. V obeh moštvih je nastopilo nekaj mojstr. Kandidatov in prvotekmovalcev. Igrali so na 15 deskah po ševniškem sistemu. Zmagal je Kolegij s tesnim rezultatom 11:11,4. Za študente so imeli največ točk Kos, Ramanjak, Drobež, Igo in Radović, za Kolegij pa Njegovan, Cuderman, Kos. Tekmovanje je vsekakor pokazalo niz kvalitativnih partij in bi si želeli še več takih prireditev.

Pred kratkim se je v prostorih študentskega naselja odigral brzoturnir za prvenstvo študent. Naselja za mesec januar. Med 22 igralci je po peturni borbi zmagal Igo pred Adkotom, Drobežem in Verkom. Turnir sta dobro vodila Verk in Kukovec.

AJK — zmagevito moštvo

31. januarja je bilo končano I. republiško prvenstvo posameznikov v judo-do. AJK je izmed svojih številnih članov prijavil 16 tekmovalcev, od katerih so postali trije republiški prvaki. Če primerjamo to število s številom vseh nastopajočih, vidimo, da so dosegli velike uspehe. Tako ima ZPAK Ljubljana enega prvaka (nastopil 16) Zelezničar Maribor pa dva (nastopila 4).

Rezultati: bantam: 1. Kržišnik (AJK); perolabika: 1. Zidanec (AJK); lahka: 1. Mikšič (Zel. Mrb.); srednja: 1. Mohar (AJK); polteška: 1. Vučić (ZPAK Ljubljana); teška: 1. Senko (Z. Mrb.).

Razen teh je dosegel II. mesto Arko M. (AJK) v polteški in III. mesto v lahki: Kolnik (AJK).

Tine Lapajne

Zičnica na Črnem vrhu

Olimpija

Novo športno društvo

(Nadaljevanje s 1. strani)

štvo. Partizan. Kmalu so spoznali, da s tem zadeva ne bo rešena. Študentje imajo svoje specifične probleme, kakršne more reševati samo študentsko društvo. Društvo, ki smo ga ustanovili, bo sprejemalo v svoje vrste študente, srednješolce in starejše akademike. Če gremo po vrsti, lahko ugotovimo, da se sedaj bavi s športom komaj 10 odstotkov ljubljanskih študentov. Srednješolci se vključujejo v razna društva in nimajo nobenega stika z univerzo, kamor bodo vstopili čez nekaj let. Prav zato je usmerjenost v srednje šole izredno pomembna, saj bomo tam našli veliko mladega kadra. Starejši akademiki pa bodo lahko pomagali predvsem kot funkcionarji.

Novo društvo bo uvedlo nov sistem dela, ki ga dosedaj skoraj nismo poznali. V mistih imamo množična tekmovanja v obliki lig in turnirjev; dosedaj smo imeli samo redka univerzitetna prvenstva. Za uspešno izvajanje te naloge je namenjen tudi večji del proračunskih sredstev.

prezentativnem stadionu ni niti govora.

Se večji problem so seveda telovadnice. V diskusiji smo slišali precej predlogov, med katerimi naj omenimo dva. Tov. Thaler je popolnoma upravičeno kritiziral profesorje ljubljanskih srednjih šol, ki nimajo razumevanja za zimske potrebe študentov-športnikov, kljub temu, da so prav ti izvedli skoraj

Igrišča v Tivoliju — najboljša rešitev

Znano je, da študentje nimajo nobene telovadnice za zimsko delo, dočim imamo za treninge in tekmovanja poleti en prostor, t.j. košarkarsko in odbojkarško igrišče pod Cekinovim graoim. Vendar samo s tem ne bomo mogli nikamor. Ena izmed prvih nalog novega upravnega odbora bo prav skrb za gradnjo novih igrišč. V načrtu je gradnja športnega parka v Tivoliju, kjer naj bi uredili športne prostore v enostavni obliki, tako da o kakšnem re-

vsu srednješolska prvenstva. Tovariš Bizjak pa je predlagal upravnemu odboru, naj stopi v stik s kakim gradbenim podjetjem, ki naj bi v kletnih prostorih ene izmed novozgrajenih zgradb v Ljubljani uredilo telovadnico za študente.

Po dolgem prekanju, vendarle Olimpija

Največ se je govorilo o novem imenu športnega društva. Znani košarkar Krstanič je

Ne pozabimo na vzgojo

Študentsko športno društvo je nekaj posebnega in ga ne moremo enačiti z ostalimi. Gotovo se marsikdo vprašuje, kje vidimo razliko? Vsem tem naj pojasnimo, kako pomembna je vloga tega novega kolektiva. Študentje, ki jih bomo vzgajali v tem društvu, bodo čez nekaj let zapustili univerzo in odšli kot profesorji, sodniki, zdravniki, ali inženirji na teren. Če bodo izpolnili to, kar od njih pričakujemo, potem bodo to pionirji športa na terenu, pa naj bo to v mestu ali na deželi, v tovarni ali šoli. Zato ni čudno, če smo nalezli na tako veliko podporo javnosti in raznih forumov, predvsem seveda Zveze športov Slovenije. Naša naloga je sedaj, da to zaupanje upravičimo, da krepko zavijamo roke in da delamo po vseh načelih socialističnega športa, brez raznega primadonstva, profesionalizma ali neamaterizma.

Na koncu so udeleženci izvolili 22-članski upravni odbor, kateremu bo predsedoval profesor pravne fakultete, dr. Stojan Pretnar.

Vlado Zlajpah

KAJ SO POVEDALI ČASTNI GOSTJE?

Rektor dr. Kuhelj: ŽELIM VAM USPEHA!

Prvi je pozdravil Ustanovno skupščino rektor ljubljanske univerze, dr. Kuhelj, in zaželel študentom čimveč uspeha pri njihovem delu. Izrazil je osebno zadovoljstvo, da smo ustanovili organizacijo, ki bo združevala aktivne športnike in prijatelje športa na univerzi in, ki bo poiskala mnoge skrite energije ter vnesla zdravega razvedrila med študente.

Tov. Premelj, podpredsednik Zveze športov Slovenije: VELIK DOGODEK

Ustanovitev tega društva je za Ljubljano in vso Slovenijo velik dogodek. Študentski šport je izredno važen, ker bomo pridobili vrsto novih ljudi. To društvo bo vzgajalo ljudi, ki bodo šli na teren in ne bodo pozabili, kaj jim je nudilo študentsko športno društvo. Zato je vsebinsko delo še posebno važno. Nanj morajo biti pozorni vsi forumi — oblastni in športni.

V imenu Zveze športov lahko obljubim tudi materialno pomoč v pogledu vzgoje kadrov, ker se tudi mi zavedamo, da je to študentskemu društvu nujno potrebno.

Društvo profesorjev in znanstvenih delavcev

Skupščino je pozdravil tudi zastopnik Društva profesorjev in znanstvenih delavcev.

Naša naloga je v prvi vrsti posredovati čimveč znanja, vendar se ustanovite tega športnega kolektiva zelo veselimo, ker bo lahko nudil študentom tisto življenjsko borbenost in vztrajnost, katere univerza sama ne more dati v taki meri kot prav šport.

ELITNI GRADBENIŠKI PLES
bo 12. februarja 1955
v prostorih hotela Union,

TEKO : IMPORT : EXPORT

LJUBLJANA — CANKARJEVA CESTA 1

Uvažamo stroje, nadomestne dele in utensilije za tekstilno industrijo

mo se sreli... Vse to pa ni več res. Niti najmanj. V ozkem očesu namizne luči so zaznale majhne porcelanaste miniaturre. Ljudje prihajajo od vsehovsod. Zazave v luči in ko se dotaknejo roba svetlobnega stožca, se vtipe v temo. V avtobusu niso peli te

ma na vasi (neko sremsko ime, ki se konča na -ci). Sedaj prihaja nazaj, da bi preživela no-voletni večer v krogu svojih ko-legev in kolegic. Obiljubila jim je. In v kovčku ima hrano, zato ima

opažen ter pobira med pisom za-puščene sendviče.

— Zaplešiva. Stal sem sredi gneče v veliki dvorani. Dotaknilo se je moje rame, da sem se pre-senečen ozrl. Ves večer nisem

gače, mnogo drugače, če bi proci-juer ne ugasnile luči. Množica je postala glasna in nemirna. Iz-gubil sem njeno roko. Povedali so, da se je nekdo za šalo zagaljal na svetilki in povzročil zatemni-tev. Elektrotehniko so že iskali okvaro. Nekateri so v temi ple-sali dalje, drugi so odšli in jutro se je prikradlo kot tat skozi kvadrate oken. Nje nisem mogel več najti. Prehodil sem vse hod-nike, sobe in stopnišča.

Tako je izginila »pepelka« moje no-voletne noči. In verjetno je ta-ko najbolj prav. Slučaj združuje in razdružuje, ni treba od njeja nič zahtevati in ne zaupati, pa če naredi še tako neresen uvod in še tako nezaželen konec. Svetlo jutro gane v velikim koraki po praznih ulicah in odginja zastor iz brezličja; perspektive cest se luščijo iz brežličja; perspektive, nalom-ljene z neenakomernimi mrežami zidarskih odrov, ki silijo ljudi, da se umikajo s pločnikov. Kakor rešetke so prekrili ti odri pano-ramo Beograda in šele ko bodo odstranjeni bomo videli njegov pravi, novi, obraz.

Povod sem srečal vesele ljudi, ki jih ni mogel prihod jutra. Vred-no se je veselili, čeprav ni po-tem nič bolje. Kolportirji, tudi slepi, se zanašajo na jutranje ci-garete in srečo v majhni leseni trafiki, stisnjeni med dve veliki okorni stavbi. Dolgo izbira števil-ko in potem papir skrbno zgane. Tedne je zbral denar zanj, tedne je postal v gneči pred kino-blagajni in potem preprodal vt-opnice. To je sicer prepoveda-no. — Srečka! Ta lažni dokument sreče, ki uniči toliko človeške volje in energije mnogih, ki žive v neprestanem svetem pričako-vanju glavnega dobika, ali vsaj...

Odhod...! Stožec luči na moji mizi se oži; bledi, kot bi se ves ta temni oklep noči in brezčasje okrog blega topil. Z odhodom se končajo mnoge stvari. Beograd se odmika, majhne porcelanaste miniaturre postajajo prozorne, čisto prozorne, kot bi bile iz stekla. Nerazkožne luči mesta se blešče skozi zgoščeno svitanje — kot padlo ozvezdje ob sotočju. Nekateri jedo slanino, mnogi že dremlejo, kajti zelo so dolgočas-na jutra v potniških vlakih. In nikogar ni, ki bi zapel »zašto smo se sreli...«; prav nikogar. Samo ime in poklic (in tako nevažen poklic), zamenjati bi jo iskali slučaj lahkopomane — toda bi bi bila še povsem druga zgodba.

Prozorne miniaturre so se raz-topile v dnevni luči. Spomin je zdrknil v ritem vlaka. Beograda ni več, vzpel smo se v sremsko ravnino.

GLOSE IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA

IZLET V POSTOJNO

Naši gostinci imajo svoje muhe. Ob nedavni mednarodni konferenci študentov-kultur-nikov je naš dopisnik zabe-ležil v beležnico nekaj opom-b na račun gostinske dvojne morale. Po svetu je znan ho-tel pri Postojni jami. Tja so se zatekli tudi izletniki, udeleženci konference. Bilo jih je precej. Ko so zahtevali, da se jim pogrne miza za za-kusko v zakurjeni sobi, so jim odgovorili (osebje hotela namreč!):

»Za vas študente je vse do-bro, saj tako nimate denarja. Če vam ni prav, pojdite k upravniku hotela in se pri-tožite. V zakurjeni sobi ni za vse dovolj prostora!«

Ko so zahtevali upravnika, so jim zviška odgovorili: »Z direktorjem nikakor ne morete govoriti, ker spi.«

Soba pa je bila kljub temu dovolj velika za vse.

profesorjevih predavanjih, premišluje in postavi vprašanje:

»Povejte mi glavne cipe kaznivih dejanj po zakonu o cisku.«

Kandidat je nemo zrl pro-fesorja. Ni razumel vpraša-nja. Sele čez nekaj časa je razvozlal uganko. Vprašanje naj bi pomenilo: »Povejte mi glavne tipe kaznivih dejanj po zakonu o tisku.«

SKROMNA RAZGLEDANOST

Karakteristike uporabljajo ljudje v različne namene. Eni za odhod na prakso v inozem-stvo, drugi za sklepanje po-godb o štipendiranju, tretji za službo pri Putniku itd. Pred kratkim se je na Uni-verzitetnem odboru ZSJ ogle-sila deklica, češ, da nujno ra-bi karakteristik.

»Veste, jaz sem aktiven član naše organizacije na fa-kulteti. Delam kolikor morem in za svojo plodno delo sem dobila že več priznanj.«

»Ze dobro tovarišica, toda karakteristik lahko dobiš sa-

mo pri predsedniku združe-nja!»

»Kot poročila naša tedenska re-vija TOVARIŠ dne 28. januarja 1955 menajo v Londonu film »Gospod Ripois« o francosko-an-gleški koprodukciji. Presenečeni smo dno duše, da je bila že dan kasneje premiera tega filma v Ljubljani, kar pri nas ni na-vada, saj vidimo druge tuje (in domače) filme včasih dolga leta po tem, ko jih posnamejo. Vprašanje je le, komu moramo česti-tati, ali poročevalcu v reviji To-variš, ali pa podjetju za nabavo filmov.

Hitrost pa taka!

Kot poročila naša tedenska re-vija TOVARIŠ dne 28. januarja 1955 menajo v Londonu film »Gospod Ripois« o francosko-an-gleški koprodukciji. Presenečeni smo dno duše, da je bila že dan kasneje premiera tega filma v Ljubljani, kar pri nas ni na-vada, saj vidimo druge tuje (in domače) filme včasih dolga leta po tem, ko jih posnamejo. Vprašanje je le, komu moramo česti-tati, ali poročevalcu v reviji To-variš, ali pa podjetju za nabavo filmov.

REPORTAŽA TRIBUNE

pesmi. Niti igrali. Toda to je že epilog vsej zgodbi. Druga melodi-ja je sedaj na sporedu; daimatin-ska. Stari Ivo (morda mu je tudi drugde ime) v ponosni suknji je pijan, ne preveč. Oči v kosma-tem, vobolem obrazu — oči brez leska: odvratna gledališka ma-skal Njegov nasmeš je nelep, smeh vseh brezobnih ljudi je ne-lep, pa čeprav so veseli. Stari Ivo je vesel in zadovoljen. Ne zaradi novega leta, pijanosti ali ker se vrača domov, temveč zaradi me-lodije. Sladka, ne preveč tempe-ramentna. Nekdo je zaigral v avtobusu — nič posebnega prav-zaprav, saj je Ivo ne slši prvič v teh letih, odkar ne živi več ob morju. Toda tako nepričakovano je prišla. Kako malo je potreb-no, da je človek zadovoljen. Fant je igral na kitaro in nekaj drugih je pripeloval; potem so skoraj vsi peli, le sprevednik je mirno mol-el. Avtobus drvi v polnoč, druga polnoč leta 1955; avtobus — toč-ka vesolja med mestom in študen-tskim naseljem; nesmiselnega in slučajnega. Od vraga so ti fantje Ivo ne poje. On je samo zadovol-jen in nekaj majega svetlobe je v njegovih očeh. Vsi pojo, kot bi ga hoteli še bolj zadovoljiti.

Večerni časopisi dajejo mestom nov impulz. Beograd ima svoje nočno življenje. Ljubezno, zlo in pesem. Taki ni govora o tem. Se-daj vem, zakaj kolporter kar-ti tako glasno: slep je! Bilo bi vse-eno, če bi ne vplj, toda... morda, ker ne vidi ljudi okrog sebe. Poslika, skrbno oddaja časopise in sprejema banalne in drobiž. Zaupa ljudem, morda ga res ne golufajo.

Svetli stožec se bolj in bolj oži, kot bi hotel ugasniti ali pa bi mu bilo vse težje prilekati v svoj krog ljudi iz spomina; še in še porcelanastih miniaturre... Ze je večer. Dekle in nosači. To naj bi bil začetek zgodbe.

Majhna, črna z dvema veliki-ma kovčkoma. Prišla je preko iz kolodvora. Nosači so jo obkolili pred »Astorij« in se ji ponujajo. Gledam od daleč. Odkimava. Po-vedo ji novo ceno, a še ne sprej-me. Prine kovčka in hoče oditi. Dva jo zadržita, spet postavi pr-tljajo na tla in odkima. Prepri-čani so, da ne bo mogla nesti tovor po stni Balkanski do vrha. Dekle spet dvigne svoje breme in stopa dalje, dva ji sledita in ji prigovarjata. Počiva čez nekaj časa, gleda jih in potem spet od-kima.

Moeda bi komedija trajala da-lje.

— Pomorem vam do vrha. Gle-dal sem nosača, ki sta se neje-ovojno umaknila. Zlepa me nikdo odvrnil s tako sovražnim pogle-dom. Vse do drugega vogala, kjer postane cesta bolj strma, ni rekla ničesar. Včasih je pogledala, če ji res sledim. Potem je polo-žila kovček na tla.

— Da, je odgovorila.

— Na tak, čisto navaden in vsakdanji način se je prišel najin pogovor. Izvedel sem, da je štu-dentka, da je bila teden dni do-

dva — za teden dni ali več bo slanine in klobas, za dan, dva pa kolačev. Menza je le menza. Go-vorila sva le, ko sva počivala. Pravzaprav malo.

Na trolebusni postaji sva po-slušala. Tri študentke so bile v »političnem« razgovoru. Prepri-čevale so trenje naj bi šla z njimi silvestrovat. Ker bodo tam pad-trije fantje in nima smisla, da ona ostane v domu, kjer — pa vendar ne misli plesati z dekleti. Tretja okleva. Dobre plošče ima-jo in dva pečena. Ravno prav velika puskja. Pristala je. Vrsta ljudi je pritisnila ob prepolni tro-lebus, pomagal sem ji utovoriti kovčka. Dejala je, da ne stanuje daleč od doma postaje.

Nisem gledal za vozilom, ko se je odpeljala. Pravzaprav sem se loril tega »podviga« samo zaradi nosačev; hotel sem videti kako bodo z dolgimi nosovi odšli. Za-kaj je nisem vprašal kam gre silvestrovat?

Fantazini prodajajo slane bučne očke. Dolgo se bi bili sončni žarki na njih, kot bi vedeli in si zato izbrali tak prostor. Mnogo ljudi je kupovalo od njih in od-hajalo v kino. To bo smeti, tistih zoprnih smeri, ki se težko po-mertajo. Ze prodajajo večerne časopise. Le če malo, morda že, in pričela se bo vesela pot noči.

Morda je moje nezaupanje do študentskih zabavnih prireditev neupravičeno. Zato sem najprej okleval, da bi vstopil. Prišlo je smešni. V svetlobi pred vhodom so se prikazali obrazi. Sami štu-denti. Spet je pilhala košava in ljudje so hodili preko bulvarja nagnjeni v veter. Potem sem vstopil.

Ves ogromen prostor TVŠ je bil na silvestrovanju na razpolo-gu študentom. Samo dekanati in inštituci so bili zaklenjeni. Velika množica se je gnetla po prostira-nem stopnišču, kjer sta visela dva enaka transparenta, z napisom na temo o ZSJ. Orkester, ples v pre-napolnjeni dvorani (kot povsod) in žganje, tudi vroče, v vseh bi-čejih.

Bilo je veselo in prijetno: po-tapljajoča se ladja leta 1954 je počasi drsela v globino časa. Toda on, ta mali tvor, zanj je bil to le dober lov. Še ena miniaturre v tem čudnem spredu spominov. Cesta je pred temi otroki edina neprekošljiva možnost. Vedno manj jih je, čas ne dela zanje. Kradejo in spe v nedograjenih stavbah. Kdove, kakšen slučaj jih je vrget iz prijetnega primitivizma vasi na beograjsko cesto. Ta pa je nevarna za mlado srce, kajti Beo-grad če ni velemost. Kmalu bo; sedaj doraka in to je velik in zloben čas. Ta ru se smuka med ljudmi: majhen, preziran in ne-

srečal znanega človeka v teh pro-storih. Bila je ona. Začutil sem se, hkrati pa se mi je zdelo pov-sem naravno, saj je pripovedo-vala, da pojde na ples. Plesala sva in se smejala naključju. Po-slednji dan starega leta se je pre-topil v prvi dan novega in vsi, ki smo se po stari navadi in ved-no novi želji v tem trenutku po-ljubljali, tega nismo čutili. Mnoge neizpolnjene želje mirno čakajo dalje!

Igrali so »Zašto smo se sreli« in midva sva se smejala. Prijetno se je smejati kar tja v en dan... Morda bi se vse končalo dru-

Sestanek Tito - Naser

(nadaljevanje s 1. strani)

Tisti dan je pomenil preobrat v življenju Naserja in Egipta. Kdo je Naser? Na to vprašanje najdemo nekaj zanimivih odgo-vorov v knjigi »Filozofija revo-lucije«, ki jo je napisal sam Na-ser. Pisec knjige, Naser, pravi o sebi, da se je v njemu začel bu-diti odpor proti fevdalnemu ab-solutizmu že v najzgodnejši mi-lodosti. Se kot študent je demon-striral l. 1938 in skupaj s študen-tskimi delegacijami obiskoval te-daj vodilne politike ter jih pre-pričeval o nujnosti enotnega na-stopa v korist egiptovskega ljud-stva.

V Palestini, kjer so se pred ne-kaj leti borili proti Izraelu brez pravega navdušenja, slabo oprem-ljeni, s sabotirano municijo, je bil Naser član nekega štaba. Ta-daj je razmišljal Naser o usodi Egipta. In prišel je do neizbež-nega sklepa, da je to samo posled-ica tega, kar trpi ves egiptovski narod, uvidel je, da so žrtve iz-dajalcev in pohlepnežev, ki so se brezvestno okoristili s krvjo egiptovskih sinov. V novih so se tedaj sestajali rodoljubni oficirji. Njihovo razočaranje se je prelilo v trden revolucionaren sklep...

23. julija 1952 so zrušili s pre-stola staro, korumpirano oblast kralja Faruka in vzpostavili Re-volucionarni svet. Toda z držav-nim udarom se niso prebodili vseh težav. Nasprotno, pokazalo se je, da so se prave težave šele začele. S politično revolucijo je bilo treba povezati tudi družbe-no. Trhlo fevdalno vladavino je bilo treba nadomestiti z novim, pravičnejšim in naprednejšim družbenim redom. Toda na tej poti so našli na številne za-preke: od starih političnih strank do zaostalosti ljudstva. Naser pravi sam o tedanjem položaju Egipta takole: »Naš narod je kot karavana, ki je zšla na poti, na-padli so jo razbojniki, razgubila se je sredi puščavskega viharja. Naša naloga je zbrati vse te raz-tresene dele karavane in jih pa-siti, da gredo po svoji poti.«

Naserju je do danes uspelo sku-paj z njegovim Revolucionarnim svetom zloniti odpor vseh ne-kdajšnjih političnih strank. Vse manj je silisti o vafdistični stranki, skoraj nobenega glasu pa ni o dejavnosti saadistov, liberal-cov in drugih političnih strank. Razbita je tudi največja in naj-močnejša opozicija — organizaci-ja »stusimskih bratov«, ki je organizirala atentat na predse-dnika Naserja. Vedno več je ljudi, ki spoštujejo novo oblast in njeni hrabri postopek pri uni-čenju »Muslimanskih bratov«.

Oficirji pa se kljub temu še ni-so odločili, da bi organizirali lastno politično stranko. Kot predstavniki srednjega meščan-skega razreda bi radi obdržali se-danji družbeni red, le z nekoli-ko spremenjenimi in naprednejšimi temelji. Prav od tod pa iz-vira njihova delna negotovost in pomanjkanje radikalnosti pri do-ločanju splošne politike v deželi. To slabost je uvidel tudi sam Naser in je v zadnjem intervjuu nekemu angleškemu novinarju iz-razil mnenje, da bo treba v naj-krajšem času ustanoviti politič-no stranko. Revolucionarni svet tudi obeta parlamentarno življe-nje v začetku prihodnjega leta. Niso pa še jasne njihove namere, ali želijo eno ali večstrankarski sistem. Naprednejši krogi se ve-činoma oglašajo za eno stranko, ki bi združila vse egiptovsko do-lovno ljudstvo. Pri tem jih pod-pira dejstvo, da so stare politične stranke postale tako brezpomemb-ne, da bi njihovo oživanje po-nobeno koristilo za politično življenje Egipta.

Nova vlada skuša tudi z razni-mi gospodarskimi ukrepi dokazati ljudstvu svoje nesebične na-mene in razbiti zid nezupruživega, ki združila vse egiptovsko do-lovno ljudstvo. Pri tem jih pod-pira dejstvo, da so stare politične stranke postale tako brezpomemb-ne, da bi njihovo oživanje po-nobeno koristilo za politično življenje Egipta.

Tudi v zunanji politiki je Egipt dosegel velike uspehe. Kairo je postal središče arabske politike in diplomacije. Naserjeva vlada je sklenila ugoden sporazum z Veliko Britanijo o Suez, odnosi z ostalimi državami se izboljšu-jejo...

Naserjev ugled pa bi bil še večji, če bi bil ponekod odločne-jši in doslednejši. Agrarna re-forma je bila tista, ki je dala najtrdnjše tla novi vladi in ven-dar je ne izvajajo tako hitro, kot bi jo lahko. Dolej so razdelili le eno šestino zemlje iz sklada agrarne reforme. Še vedno so v veljavi nekateri reakcijski de-levski zakoni, ki so jih sicer spreminili, a niso jih pa odpravili. Ali naj to pomeni, da se je Na-ser ustavil na pol poti? Ali mu je zmanjkalo sile, da dosledno opravi zgodovinsko poslanstvo v korist egiptovskega naroda? Mne-nja so različna: večina pa opo-zarja na to, da je Naser je pre-dstavniki srednjega meščanskega razreda in da bi bilo preveč pričakovati od njega korenitejših reform.

ZAKAJ PA NE GREŠ SPAT?

lahko vidimo, na kakšni znan-stveni ravni je naša študijska strokovna literatura. Skripta je izdala založništvo ljubljan-skih geografov. Med drugim beremo na strani 92. sledeče:

»... Antiklinala, v katero je vrezala Sava med Lazami in Litijo ter Zidanem mostom svojo strugo, je bila prvotno prekrita s sedimenti. Prvotno je torej tekla Sava nad anti-klinalo, ne da bi se tega zave-dala, sicer bi usmerila svojo strugo po moravski dolini...«

PRAVILNA IZGOVORJAVA

Stari viri iz kronike na pravni fakulteti govorijo tudi o dogodku, ki se je pripetil profesorju na tej fakulteti. Pred vojno je na fakulteti predaval tudi prof. Maklecov, ki je bil ruskega porekla. Za njega je značilno, da je slo-venske besede izgovarjal z rusko mehko. Največ težav je imel z izgovorjavo naše čr-ke t, ki jo je enostavno spre-menil v mehki c.

Tako so mu je nekoč na izpitu pripetila neljuba po-mota, kajti vprašanje je do-bilo zaradi nepravilne izgo-vorjave povsem drug pomen.

Kandidat je bil pripravljen in je komaj čakal profesor-jevega vprašanja. Profesor

»Ja, prosim vas, kdo pa je predsednik našega združe-nja?«

ZGODOVINARJI IMAJO SKRBI

Na zgodovinskem oddelku filozofske fakultete poslušajo slušatelji med drugim tudi zgodovino NOB. Ta predmet predava profesor že tretje le-to. V treh letih je izčrpal snov do 1942. leta.

Slušatelji, ki že tri leta po-slušajo njegova predavanja,

OBVESTILO

Neki uradnik je ob priliki, ko je prinesel štipendijo v Ljub-ljano, izjavil na vprašanje, za-kaj niso dali štipendije tudi za mesec september, da tisti stu-denti, ki pridejo septembra v Ljubljano, pridejo samo zaradi deklet.

Zato obveščamo vsa primor-ska dekleta, da bodo odlej stu-denti zaradi pomanjkanja fi-nančnih sredstev podaljšali »po-čitniške ljubezne« na terenu vsako leto do vključno trides-tega septembra. (»Naš glas«)

Veste, že tri leta študiram medicino

OB OBČINSKEM PRAZNIKU čestita

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

vsem študentom svojega okraja in jim hkrati želi še mnogo študijskih uspehov za čim boljše strokovno usposobljenost. Potrebujemo mlado in zdravo slovensko inteligenco

ČRNOMELJ

hkrati želi še mnogo študijskih uspehov za čim boljše strokovno usposobljenost. Potrebujemo mlado in zdravo slovensko inteligenco